

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA
ŚRODOWISKO**

PROJEKTU PLANU OGÓLNEGO

GMINY ALEKSANDRÓW KUJAWSKI

OPRACOWANIE:

mgr inż. Emilia Stachowiak

POZNAŃ, MAJ 2026 r.

Spis treści:

1. Podstawy prawne, materiały źródłowe.....	4
2. Zawartość oraz cel opracowania i jego powiązania z innymi dokumentami.....	4
3. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu.....	6
4. Możliwe transgraniczne oddziaływanie na środowisko	8
5. Stan środowiska.....	8
5.1. Ocena stanu środowiska obszaru gminy Aleksandrów Kujawski.	9
5.1.1 Geomorfologia, geologia.	9
5.1.2 Rzeźba i kształtowanie terenu.....	11
5.1.3 Wody powierzchniowe i podziemne.....	13
5.1.4 Klimat i powietrze atmosferyczne.	16
5.1.5 Surowce mineralne.....	19
5.1.6 Gleby.....	20
5.1.7 Fauna i flora.	22
5.2. Potencjalne zmiany w środowisku w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu.....	28
7. Istniejące problemy ochrony środowiska z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w tym dotyczące obszarów podlegających ochronie. .	28
8. Zgodność celów projektu z celami ochrony środowiska ustanowionymi na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym.	29
9. Przewidywane znaczące oddziaływania na cele i przedmiot ochrony obszaru NATURA 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko.....	36
9.1. Obszary Natura 2000 oraz inne obszary ochronione, różnorodność biologiczna, rośliny, zwierzęta:.....	36
9.2. Powierzchnia ziemi i rzeźba terenu:	37
9.3. Powietrze atmosferyczne:	38
9.4. Wody powierzchniowe i podziemne:.....	39
9.5. Ludzie i dobra materialne:	40
9.6. Krajobraz.....	41
9.7. Klimat	42
9.8. Zasoby naturalne:.....	45
9.9. Zabytki:.....	45

PLAN OGÓLNY GMINY ALEKSANDRÓW KUJAWSKI
PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

10. Oddziaływania skumulowane	45
11. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru.	46
12. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie.	47
13. Streszczenie w języku niespecjalistycznym.	48

1. Podstawy prawne, materiały źródłowe.

Podstawą prawną opracowania prognozy oddziaływania na środowisko jest ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Art. 51 ust. 1 cytowanej ustawy nakłada obowiązek sporządzenia prognozy w odniesieniu do dokumentu jakim jest m.in. plan ogólny gminy.

Przedmiotem opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko projektu **planu ogólnego gminy Aleksandrów Kujawski**, do opracowania którego przystąpiono na podstawie Uchwały nr LXVI/560/24 Rady Gminy Aleksandrów Kujawski z dnia 25 stycznia 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego Gminy Aleksandrów Kujawski.

W niniejszej prognozie wykorzystano następujące materiały źródłowe i dane:

- opracowanie ekofizjograficzne sporządzone dla gminy Aleksandrów Kujawski sporządzone na potrzeby planu ogólnego gminy Aleksandrów Kujawski,
- Program Ochrony Środowiska dla Gminy Aleksandrów Kujawski na lata 2020-2023 z perspektywą na lata 2024-2027,

- strony internetowe:

1. www.dane.gov.pl
2. www.geoportal.gov.pl
3. www.geoserwis.gdos.gov.pl
4. www.zabytek.nid.gov.pl

2. Zawartość oraz cel opracowania i jego powiązania z innymi dokumentami.

Celem niniejszej prognozy oddziaływania na środowisko projektu planu ogólnego gminy Aleksandrów Kujawski jest ocena potencjalnych skutków środowiskowych wynikających z realizacji ustaleń planistycznych oraz weryfikacja, czy proponowany model zagospodarowania przestrzennego pozostaje zgodny z zasadami zrównoważonego rozwoju, ochrony zasobów przyrodniczych i ładu przestrzennego.

PLAN OGÓLNY GMINY ALEKSANDRÓW KUJAWSKI
PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Zgodnie z art. 13h ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym projekt planu ogólnego miasta i gminy Pырzyce zawiera uzasadnienie składające się z części tekstowej i graficznej:

- część tekstowa uzasadnienia planu ogólnego zawierająca wyjaśnienie:

1) przyczyn wyznaczenia stref planistycznych, w tym przedstawia obliczenia potwierdzające spełnienie warunku, o którym mowa w art. 13d ust. 1 albo 3 ww. ustawy;

2) przyczyn wyznaczenia obszaru uzupełnienia zabudowy i obszaru zabudowy śródmiejskiej;

3) przyczyn ustalenia gminnych standardów urbanistycznych w zakresie określonym w planie ogólnym;

4) sposobu uwzględnienia uwarunkowań rozwoju przestrzennego gminy, o których mowa w art. 13b ustawy.

- część graficzną uzasadnienia planu ogólnego stanowiąca prezentację graficzną:

a) danych przestrzennych tworzonych dla planu ogólnego, o których mowa w art. 67a ust. 3 pkt 1 i ust. 3a pkt 1;

b) granic działek ewidencyjnych pochodzących z bazy danych, o której mowa w art. 4 ust. 1a pkt 2 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. - Prawo geodezyjne i kartograficzne;

c) obiektów przestrzennych w rozumieniu ustawy z dnia 4 marca 2010 r. o infrastrukturze informacji przestrzennej, stanowiących uwarunkowania, o których mowa w art. 13b pkt 3 i 4 ustawy.

Część graficzną uzasadnienia do uchwały w sprawie planu ogólnego gminy Aleksandrów Kujawski stanowią:

- prezentacja graficzna danych przestrzennych tworzonych dla planu ogólnego gminy oraz granic działek ewidencyjnych w skali 1:10 000
- prezentacja graficzna obiektów przestrzennych stanowiących uwarunkowania rozwoju, o których mowa w art. 13b pkt 3 ustawy w skali 1:10 000.

Integralną częścią planu ogólnego gminy Aleksandrów Kujawski jest załącznik nr 1 zawierający dane przestrzenne tworzone dla planu ogólnego, o których mowa w art. 67a ust. 3 pkt 1 i ust. 3a pkt 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2026 r. poz. 538).

Przy opracowywaniu prognozy zastosowano metodę prognozowania jakościowego. Polega ono na wykorzystaniu wiedzy na temat prognozowanych zjawisk i procesów. W przypadku niniejszej prognozy oddziaływania na środowisko wykorzystano również wiedzę na temat funkcjonowania środowiska oraz jego stanu w obrębie granic opracowania dokumentu, a także wpływu ustaleń planu na komponenty środowiska. Ponadto, przy sporządzaniu niniejszego dokumentu wykorzystano także metodę indukcyjno – opisową, czyli łączenia zebranych informacji w logiczną całość.

3. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu.

Na podstawie art. 55 ust. 5 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko organ opracowujący projekt planu ogólnego jest zobowiązany prowadzić monitoring skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu w zakresie oddziaływania na środowisko. Organem tym, w przedmiotowym przypadku, jest Wójt Gminy Aleksandrów Kujawski. W związku z tym, to on jest zobowiązany prowadzić monitoring skutków realizacji projektowanego dokumentu w zakresie oddziaływania na środowisko. Monitoring ten stanowił będzie główną metodę analizy skutków realizacji postanowień planu ogólnego.

Stosowanie monitoringu pozwala na :

- identyfikację rzeczywistych skutków realizacji ustaleń planu ogólnego dla środowiska,
- wczesne wykrywanie ewentualnych niekorzystnych zmian środowiskowych,
- umożliwienie podjęcia działań korygujących na etapie dalszego planowania przestrzennego,
- ocenę skuteczności przyjętych rozwiązań przestrzennych z punktu widzenia ochrony środowiska.

Monitoring skutków realizacji projektowanego dokumentu powinien polegać na analizie i ocenie stanu komponentów środowiska w oparciu o wyniki pomiarów i badań, odnoszących się do obszaru objętego projektem planu, uzyskanych w

ramach państwowego monitoringu środowiska lub w ramach zleconych badań. Mogą to być m.in. dane inspekcyjne takich organów jak Główny Inspektorat Ochrony Środowiska czy Powiatowy Inspektorat Sanitarny. Można również korzystać z wyników badań przeprowadzanych na podstawie innych przepisów, o ile dane te są istotne dla analizowanego przypadku. Proponuje się, aby pomiary dokonywane były raz w roku lub dwa razy w roku (na wiosnę oraz jesienią) – zgodnie z przyjętym schematem czasowym badań przez organy inspekcyjne.

Analiza skutków realizacji ustaleń planu powinna dotyczyć zgodności funkcji i sposobu zagospodarowania terenów i odbywać się po jego uchwaleniu oraz po uchwaleniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego sporządzanych na podstawie planu ogólnego. Monitorowanie zamierzeń inwestycyjnych może odbywać się także na etapie występowania inwestora o pozwolenie na budowę – przy współudziale organów administracji architektoniczno-budowlanej, jak również poprzez analizę zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy (zgodnie z art. 32 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w celu oceny aktualności planu ogólnego wójt, burmistrz albo prezydent miasta dokonuje analizy zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy, ocenia postępy w opracowywaniu planów miejscowych i opracowuje wieloletnie programy ich sporządzania, z uwzględnieniem decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, oraz wniosków w sprawie sporządzenia lub zmiany planu miejscowego lub planu ogólnego). Poza tym, monitoring skutków realizacji ustaleń planu ogólnego powinien obejmować analizę zmian w sposobie zagospodarowania i użytkowania terenu oraz presję urbanizacyjną na tereny otwarte.

Ww. analizy i wyniki monitoringu mogą stanowić podstawę do:

- weryfikacji polityki przestrzennej gminy,
- aktualizacji planu ogólnego,
- formułowania wytycznych środowiskowych dla dalszych dokumentów planistycznych,

ponieważ dzięki nim organ otrzyma informację o kierunkach i sposobach rozwoju jednostki terytorialnej, a co za tym idzie o możliwościach rozwoju wyznaczonych obszarów uzupełnienia zabudowy w celu kontynuacji zabudowy w określonych obszarach o największej presji urbanizacyjnej. Kierunki rozwoju gminy wskażą także zapotrzebowanie na nowe rodzaje funkcji i pożądane miejsca ich lokalizacji.

4. Możliwe transgraniczne oddziaływanie na środowisko

Teren gminy Aleksandrów Kujawski, stanowiący obszar opracowania planu ogólnego, nie jest położony w obszarze przygranicznym. W związku z tym nie występuje możliwe transgraniczne oddziaływanie na środowisko.

5. Stan środowiska

Gmina Aleksandrów Kujawski jest gminą wiejską, położoną w południowo-wschodniej części województwa kujawsko-pomorskiego, w powiecie aleksandrowskim. Aleksandrów Kujawski od wschodu graniczy z rzeką z Wisłą i miastem Ciechocinkiem. Od wschodu graniczy z gminą Raciążek, od południa z gminą Koneck. Od południowego zachodu graniczy z gminą Dąbrowa Biskupia, a od zachodu z gminą Gniewkowo, zaś od północy graniczy z gminą Wielka Nieszawka, a od północnego wschodu z gminą Obrowo. Obszar gminy obejmuje 33 obręby ewidencyjne skupione w 28 sołectwach.

Według danych GUS na dzień 31.12.2023 r., gmina obejmuje powierzchnię 131,38 km² (13 138 ha). Największe wsie pod względem liczby ludności to Służewo, Rożno-Parcele, Odolion i Stawki, z których część pełni funkcję zaplecza mieszkaniowego dla pobliskiego miasta Aleksandrów Kujawski. Bliskość miasta i uzdrowiska Ciechocinek sprzyja rozwojowi zabudowy podmiejskiej.

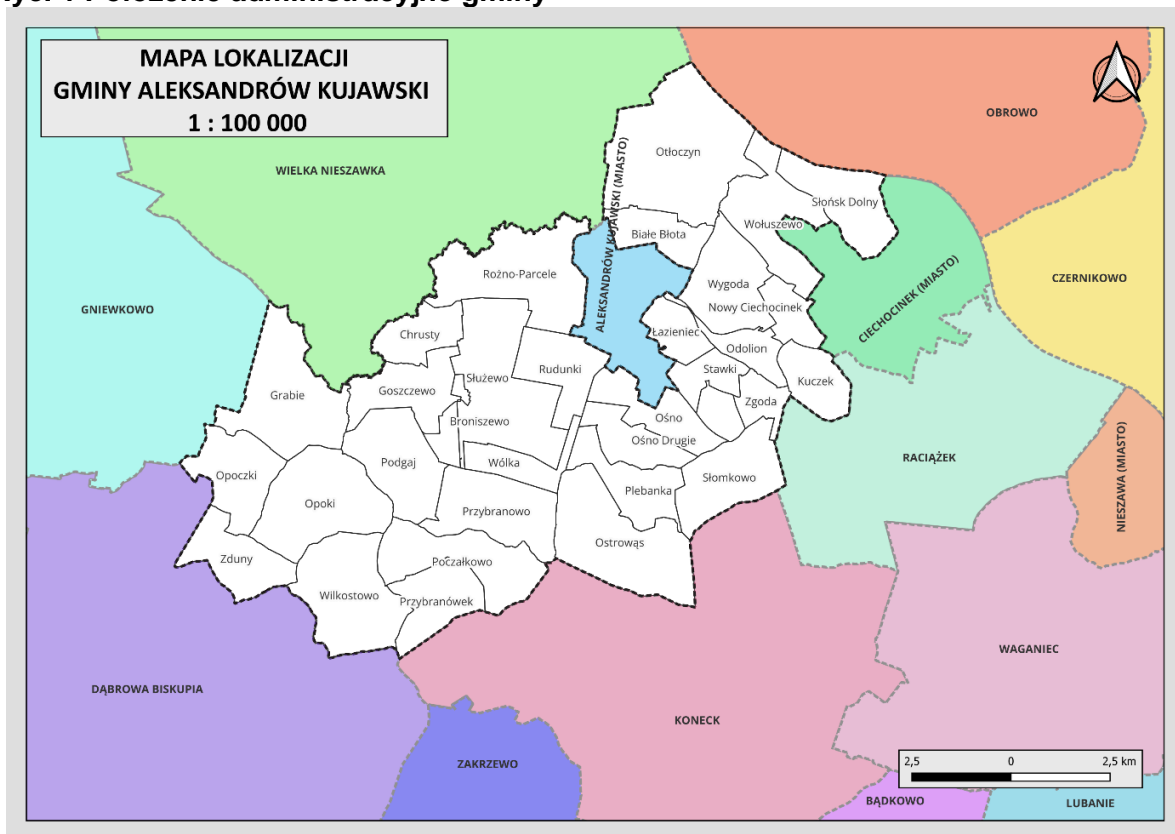
Gmina ma wybitnie rolniczy charakter użytkowania ziemi – około 75% powierzchni zajmują grunty rolne, w tym rozległe pola uprawne z dominacją zbóż i roślin okopowych. Lasy stanowią około 17% powierzchni gminy (lesistość: 16,6%) i skupione są głównie w północnej i zachodniej części. Pozostała część obejmuje tereny zabudowane, użytki ekologiczne, nieużytki, cieki i zbiorniki wodne oraz infrastrukturę komunikacyjną.

Przez gminę przebiegają ważne szlaki komunikacyjne o znaczeniu ponadlokalnym:

- autostrada A1 (węzeł „Ciechocinek” – Odolion),
- droga krajowa nr 91 (Gdańsk–Toruń–Łódź),
- drogi wojewódzkie: nr 266 (Konin–Ciechocinek) i nr 250 (Służewo–Inowrocław).

PLAN OGÓLNY GMINY ALEKSANDRÓW KUJAWSKI
PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Ryc. 1 Położenie administracyjne gminy

Źródło: Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe na potrzeby planu ogólnego gminy Aleksandrów Kujawski, Poznań 2025 r.

5.1. Ocena stanu środowiska obszaru gminy Aleksandrów Kujawski.

5.1.1 Geomorfologia, geologia.

W układzie regionalizacji fizycznogeograficznej Polski (wg J. Kondrackiego) gmina Aleksandrów Kujawski położona jest w mezoregionach należących do Niziny Środkowoeuropejskiej (provincia 31), na pograniczu podprovincji Pojezierzy Południowobałtyckich (315) i Kotliny Toruńsko-Eberswaldzkiej (315.3). Obszar gminy leży na styku aż czterech mezoregionów o odmiennych cechach geomorfologicznych i hydrologicznych:

- Kotlina Toruńska (315.35) – północne krańce gminy w dolinie Wisły należą do tego mezoregionu, stanowiącego część wielkiej pradoliny Toruńsko-Eberswaldzkiej. Jest to rozległa dolina rzeczna uformowana pod koniec ostatniego zlodowacenia (fazie pomorskiej) przez wody roztopowe, z osiowym przebiegiem rzeki Wisły. Charakteryzuje się występowaniem szerokich teras

rzecznych oraz lokalnie wydm śródlądowych (wysokość względna do 10–25 m). Krajobraz Kotliny to równinne, częściowo zabagnione tereny zalewowe Wisły o dużych wartościach przyrodniczych (starorzecza, łągi).

- Równina Inowrocławska (315.55) – obejmuje środkową i południowo-zachodnią część gminy. Jest to mezoregion stanowiący fragment Pojezierza Wielkopolskiego, o krajobrazie typowej równiny morenowej zbudowanej z glin zwałowych (złodowacenie północnopolskie, faza poznańska). Cechuje go stosunkowo ubogi reżim opadów atmosferycznych (roczne sumy ok. 450–500 mm) oraz żyzne gleby pochodzenia pobagiennego sprzyjające intensywnemu rolnictwu. Charakterystycznym elementem geologicznym regionu są wysady solne tektonicznego wału kujawskiego (np. znane złoża solanek w pobliskich miejscowościach – Ciechocinku i Inowrocławiu).
- Pojezierze Dobrzyńskie (315.14) – w północno-wschodnim skrawku gminy (okolice Wołuszewa, Słońska Dolnego) występują wpływy tego mezoregionu, będącego częścią Pojezierza Chełmińsko-Dobrzyńskiego. Cechuje go bardziej urozmaicona rzeźba – pagórkowaty krajobraz młodoglacjalny z obecnością niewielkich zamkniętych obniżeń i oczek polodowcowych. Fragmenty Pojezierza Dobrzyńskiego w gminie odznaczają się także wyższą lesistością i występowaniem cennych przyrodniczo siedlisk łąkowo-torfowiskowych.
- Dolina Drwęcy (315.13) – zachodnia część gminy (rejon Otłoczyna) sąsiaduje z doliną rzeki Drwęcy, należąca również do Pojezierza Chełmińsko-Dobrzyńskiego. Mezoregion ten reprezentuje wąską, podmokłą dolinę rzeczną o naturalnym charakterze. Na obszarze gminy przejawia się to obecnością wilgotnych łągów i olsów w pobliżu cieków oraz ogólną większą wilgotnością siedlisk. Dolina ta pełni rolę ważnego korytarza ekologicznego łączącego tereny nizin nadwiślańskich z kompleksami leśnymi Puszczy Bydgoskiej.

Obszar gminy Aleksandrów Kujawski położony jest na pograniczu dwóch dużych jednostek geologicznych: prekambryjskiej platformy wschodnioeuropejskiej (część wschodnia) oraz paleozoicznej platformy zachodnioeuropejskiej (część zachodnia). Głębiej, pod warstwą osadów czwartorzędowych, występują utwory

mezozoiczne – margle i wapienie jury oraz piaskowce i mułowce kredy – zalegające na głębokości kilkuset metrów. Obecna struktura geologiczna została ukształtowana głównie w okresie czwartorzędu, w wyniku działalności lądolodu skandynawskiego oraz procesów fluwioglacjalnych i rzecznych.

Mięszość pokrywy czwartorzędowej na terenie gminy wynosi od około 50 do ponad 150 m, osiągając największe wartości w strefach obniżenia pradolinnych. W jej skład wchodzi różnorodny utwór glacialny, fluwioglacjalny, rzeczny i organiczny. Na wysoczyznach morenowych dominują gliny zwałowe, natomiast w dolinach rzecznych i sandrowych przeważają luźniejsze piaski, żwiry oraz osady organiczne (torfy, gytie).

Dominującymi jednostkami litologicznymi na terenie gminy są:

- Utwory glacialne (gliny zwałowe, ily, mułki) – występują szeroko na południu, zachodzie i w centrum gminy, zapewniając dobre warunki geotechniczne dla inwestycji budowlanych.
- Utwory fluwioglacjalne (piaski i żwiry sandrowe) – obecne w północno-wschodniej oraz południowo-wschodniej części gminy, w rejonach o urozmaiconej rzeźbie terenu, często towarzyszą im terasy rzeczne.
- Osady rzeczne i aluwialne – zaznaczone w rejonie dolin rzecznych (Wisły, Tążyny), z przewagą piasków, mułków oraz frakcji drobnoziarnistych.
- Osady organiczne i zastoiskowe (torfy, gytie) – występują w formie lokalnych plam na mapie, głównie w dolinach rzecznych oraz zagłębieniach bezodpływowych (np. okolice Brzezin i Kuczek).
- Utwory eoliczne – luźne piaski wydymowe obecne są fragmentarycznie w północno-wschodniej części gminy.
- Starsze podłoże (utwory mezozoiczne) – nie wychodzą na powierzchnię, ale są odnotowane na podstawie otworów geologicznych i struktur podpowierzchniowych.

5.1.2 Rzeźba i kształtowanie terenu.

Rzeźba terenu gminy Aleksandrów Kujawski kształtowała się pod wpływem procesów glacialnych i postglacialnych. W czasie ostatniego zlodowacenia bałtyckiego (plejstocenu) powstały tu rozległe wysoczyzny morenowe, pradoliny oraz

formy fluwioglacjalne, takie jak sandry, ozy i kem. W holocenie obszar ten ulegał dalszym przekształceniom – w wyniku działalności erozyjnej rzek (Wisły i Tążyny), akumulacji organicznej w obniżeniach terenu oraz procesów eolicznych, które doprowadziły do powstania lokalnych wydym śródlądowych.

Wysokości bezwzględne na terenie gminy wahają się od około 32 m n.p.m. (terasy zalewowe w dolinie Wisły) do około 100 m n.p.m. (pagórki morenowe w południowej części gminy).

Na przeważającym obszarze gminy występują wysoczyzny morenowe faliste i pagórkowate, będące efektem akumulacji lodowcowej. Charakteryzują się one urozmaiconą rzeźbą, obecnością lokalnych wzniesień oraz form denudacyjnych i stokowych. W części północno-wschodniej rozciągają się równiny sandrowe oraz stożki napływowe, utworzone przez wody roztopowe w fazie schyłkowej zlodowacenia. Są to tereny o łagodnym spadku i stosunkowo jednorodnej strukturze osadów.

Centralna i wschodnia część gminy przecinana jest przez rynny polodowcowe i doliny erozyjne, stanowiące wspólnie doliny rzeczne, głównie dolinę Tążyny i Wisły. W ich obrębie wyróżniają się dolina rzeczna, terasy zalewowe oraz starorzecza, które są szczególnie widoczne w rejonie północno-wschodnim.

W dolinach rzecznych, a także w południowej części gminy, lokalnie występują niecki bezodpływowe i obniżenia zatorfione, będące relikdami dawnych form wodnych.

Teren gminy Aleksandrów Kujawski charakteryzuje się bardzo łagodnym nachyleniem, typowym dla obszarów nizinnych i wysoczyzn morenowych. Zdecydowana większość powierzchni gminy – ponad 90% – to obszary o spadku nieprzekraczającym 2%. Są to tereny płaskie lub lekko faliste, które dominują zwłaszcza w centralnej i północnej części gminy. Nieco większe nachylenia, w przedziale 2–5%, występują lokalnie, głównie w rejonach:

- krawędzi wysoczyzn,
- stoków dolin rzecznych,
- obniżeń i zagłębień terenu, w tym w dolinie Tążyny i w sąsiedztwie Wisły.

Stoki o nachyleniu powyżej 5% są rzadkie i mają ograniczony zasięg. Pojawiają się głównie:

- w południowej części gminy, gdzie występują pagórki morenowe,
-

PLAN OGÓLNY GMINY ALEKSANDRÓW KUJAWSKI
PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

- na stromych zboczach dolin i rynien polodowcowych,
- w obrębie form akumulacyjnych, takich jak wydmy lub kemy.

Zgodnie z danymi z Państwowego Instytutu Geologicznego oraz danymi Starostwa Powiatowego w Aleksandrowie Kujawskim na obszarze gminy zlokalizowano 1 osuwisko oraz 7 terenów zagrożonych osuwaniem się mas ziemnych.

Osuwisko aktywne nr 130928 zlokalizowane jest na zboczu doliny Tążyny w miejscu bardzo silnej erozji rzeki. Skarpa główna jest bardzo wyraźna, prawie pionowa (o wysokości 6 m) i „świeża”, a koluwium zachowało się w niewielkim stopniu w dolnej części (większa jego część jest zabierana na bieżąco przez rzekę). Zbocze doliny jest zbudowane z glin zwałowych przykrytych piaskami pylastymi. Osuwisko jest położone w lesie (na terenie poligonu wojskowego) i nie stanowi zagrożenia dla człowieka lub jego infrastruktury.

Wyznaczone tereny zagrożone obejmują odcinki zboczy doliny Tążyny położone w większości na zakolach, gdzie erozja rzeki podcina dolne fragmenty zboczy. W wyniku tych procesów zbocza objęte są osypywaniem i płytkim spęływaniem, a w niektórych przypadkach – obrywami (nr 18751).

Tab. 1 Wykaz terenów zagrożonych osuwaniem się mas ziemnych na terenie gminy

L.p.	Nr terenu zagrożonego w bazie SOPO	Miejscowość
1.	18751	Rożno-Parcele
2.	18752	Rożno-Parcele
3.	18753	Rożno-Parcele
4.	18754	Stare Rożno
5.	18755	Stare Rożno
6.	18756	Chrusty
7.	18757	Goszczewo

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Państwowego Instytutu Geologicznego, Systemu Ochrony Przeciwosuwiskowej.

5.1.3 Wody powierzchniowe i podziemne.

Gmina Aleksandrów Kujawski położona jest w zlewni Wisły. Szerokość koryta Wisły na obszarze gminy wynosi około 0,5 m - 0,7 km, a średnia głębokość 3,0 m. Łączna długość cieków podstawowych na terenie gminy wynosi 39,662 km, Głównym dopływem a jednocze śnie ciekim jest rzeka Tążyna i stanowi ona

PLAN OGÓLNY GMINY ALEKSANDRÓW KUJAWSKI
PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

lewobrzeżny dopływ Wisły. Długość Tążyny na obszarze gminy wynosi 24 km. Całkowita powierzchnia zlewni wynosi 95,8 km².. Do Tążyny wpadają drobne ciekł o uregulowanych korytach i dosyć gęboko wciętych dolinach np. między Zdunami i Wilkostowem, Opoczkami i Opokami oraz między Przybranowem, a Poczałkowem. W południowo-wschodniej części gminy położone jest jezioro Plebanka.

Teren Gminy Aleksandrów Kujawski należy do 6 jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych (JCWP):

- Tążyna RW20001027963
- Tążyna od Kan. Parchańskiego do ujścia RW200011279699
- Kanał Parchański RW2000102796499
- Tążyna Mała RW200010279669
- Kanał Opaskowy RW200010279689
- Wisła od Zgłowiączki do Brdy RW20001229199

Według danych za 2023 r. ocena stanu JCWP Tążyna Mała, Tążyna od Kan. Parchańskiego do ujścia i Tążyna to zły stan wód. Pozostałe JCWP nie były badane w okresie 2019-2024.

Na terenie gminy nie wyznaczono jeziornych jednolitych części wód.

W granicach gminy występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią od rzeki Tążyny i Wisły. Teren gminy znajduje się również w zasięgu obszaru chronionego wałem przeciwpowodziowym. Wał przeciwpowodziowy chroni zabudowania miejscowości Wołuszewo i Słońsk Dolny oraz położonego w sąsiedniej gminie Ciechocinka.

Północna część gminy jest położona w zasięgu udokumentowanego Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP) – Zbiornik rzeki dolna Wisła nr 141.

W małym fragmencie południowej części gminy znajduje się fragment udokumentowanego Głównego Zbiornika Wód Podziemnych – Dolina Kopalna Wielkopolska nr 144.

GZWP nr 141 Zbiornik rzeki dolna Wisła - leży na granicy dwóch jednostek strukturalnych Niecki brzeżnej (synklinorium brzeżne) oraz wału antyklinorium środkowopolskiego. W skład systemu zbiornika wchodzi główne piętra wodonośne czwartorzędowo-neogeńskie i kredowe wału kujawskiego. W obrębie GZWP nr 141 można wyróżnić dwa obszary o wyraźnie odmiennych warunkach hydrogeologicznych: obszar pradoliny (Kotlina Toruńska) z doliną Drwęcy oraz

PLAN OGÓLNY GMINY ALEKSANDRÓW KUJAWSKI
PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

wysoczyzna połodowcowa (Pojezierze Chełmińskie). W granicach zbiornika występuje jedno czwartorzędowe piętro wodonośne, w ramach którego wydzielono dwa poziomy czwartorzędowe. Pierwszy, dolinny poziom wód gruntowych, jest związany z holoceniowymi i plejstoceniowymi tarasami Wisły. Drugi, międzyglinowy poziom czwartorzędowy, występuje w obrębie wysoczyzny Pojezierza Chełmińskiego. GZWP nr 141 charakteryzuje się korzystnymi parametrami hydrogeologicznymi, miąższość poziomów jest zmienna, w granicach 10-50 m, zależnie od konfiguracji podłoża i powierzchni terenu. Poziom dolinny zajmuje zdecydowaną część zbiornika, nie jest izolowany od podłoża i powierzchni terenu. W związku z brakiem jednoznacznych prognoz na temat zwiększenia zapotrzebowania na wodę podziemną i brakiem planów budowy w najbliższym czasie komunalnych ujęć wód podziemnych, zbiornik nie jest zagrożony nadmierną eksploatacją. Wody poziomu zbiornikowego charakteryzują się dobrym stanem chemicznym (klasa II). Z uwagi na podwyższone stężenie żelaza i manganu wymagają uzdatniania do celów pitnych. Ze względu na różnicowanie budowy geologicznej, warunków hydrogeologicznych i izolacyjnej roli nakładu w stosunku do zbiornikowego poziomu wodonośnego wydzielono trzy główne obszary ochronne: rejon Unisławia, dolina Wisły i Aleksandrów Kujawski. Są to rejony, w których potencjalny czas migracji zanieczyszczeń konserwatywnych z powierzchni terenu do warstw wodonośnych zaliczonych do GZWP wynosi poniżej 25 lat. Bardzo niska odporność naturalna (podobszary typu A) występują na przeważającym obszarze zbiornika (ok. 621,7 km²) i jego obszarze zasilania. Niska odporność naturalna (podobszary typu B) występują na obszarze ok. 25,2 km². Proponowane formy ochrony GZWP są uzależnione od istniejącego i projektowanego zagospodarowania terenu oraz stopnia wrażliwości. Proponowane zakazy nie przewidują likwidacji istniejących zakładów ani ograniczenia powierzchni rolnej, a raczej wprowadzenie zmian sposobu użytkowania ukierunkowanych na zmianę technologii, ograniczenie emisji itp. Ograniczenia lokalizacyjne dotyczą nowych, uciążliwych inwestycji stanowiących potencjalne zagrożenie dla środowiska, które powinny być wykonywane poza obszarami ochronnymi.

GZWP Nr 144 Dolina kopalna wielkopolska – Poziom wód gruntowych zbiornika występuje w osadach piasków i żwirów pradolin i dolin rzecznych, sandrów i rynien jeziornych oraz w spiaszczonych partiach glin morenowych. Swobodne zwierciadło wody tego poziomu w zależności od morfologii terenu zalega na

PLAN OGÓLNY GMINY ALEKSANDRÓW KUJAWSKI
PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

głębokości 0-9 m, najczęściej 2-5 m. Poziom wód gruntowych jest zasilany infiltracją opadów, a jedynie w dolinach rzecznych – z poziomów wód wgłębnych i z wód powierzchniowych.

Wody zbiornika należą do wód słodkich o mineralizacji 0,2 – 0,65 g/dm³. Wód podziemnych zbiornika do tej pory nie zanieczyszczono. Na obszarze zbiornika wyznaczono 9 terenów ochronnych o łącznej powierzchni 30,4 km².

Tab. 2 Udokumentowane zbiorniki wód podziemnych na obszarze gminy

Nr	Nazwa	Ranga	Pow. [km ²]	Rok dok	Stratyg.	Głęb. od [m]	Głęb. do [m]	Głęb. Śr. [m]	Typ ośrodka
141	Zbiornik rzeki dolna Wisła	główny	724	2013	Q	2	100	25	porowy
144	Dolina Kopalna Wielkopolska	główny	4122	2011	Q	15	90	46	porowy

Źródło: uzasadnienie projektu planu ogólnego gminy Aleksandrów Kujawski

Gmina Aleksandrów Kujawski należy do regionu (III3A) pradoliny toruńsko eberswaldzkiej. Na obszarze gminy główny poziom użytkowy wód podziemnych znajduje się w utworach czwartorzędowych na głębokości od 2 do 72 m p. p. t. Wykorzystywany jest także poziom trzeciorzędowy z głębokości 40-70 m. Dane dotyczące ochrony tego poziomu nie są jednoznaczne.

Według podziału na Jednolite Części Wód Podziemnych gmina Aleksandrów Kujawski zlokalizowana jest w granicach PLGW200045 (krajowy kod – GW200045). Wyznaczony cel dla stanu chemicznego dla tej JCWPd to dobry stan chemiczny, a wyznaczony cel dla stanu ilościowego to dobry stan ilościowy. Według ostatnich pomiarów ww. JCWPd osiąga wyznaczone cele.

5.1.4 Klimat i powietrze atmosferyczne.

Gmina Aleksandrów Kujawski leży w strefie klimatu umiarkowanego ciepłego o cechach przejściowych. Klimat ten kształtowany jest przez zmienne oddziaływanie mas powietrza oceanicznego i kontynentalnego, co skutkuje znaczną zmiennością warunków pogodowych w ciągu roku. Średnia roczna temperatura powietrza wynosi około 9,2°C, z najcieplejszym miesiącem lipcem (średnio 19,6°C) oraz

najchłodniejszym styczniem (średnio $-1,5^{\circ}\text{C}$). Roczna amplituda temperatur sięga $21,1^{\circ}\text{C}$, co potwierdza umiarkowany kontynentalizm klimatu.

Roczna suma opadów wynosi 638–658 mm, przy czym najwyższe opady notowane są w lipcu (ok. 82 mm), a najniższe w lutym (ok. 31 mm). Opady mają charakter równomierny w skali roku, jednak w sezonie letnim nasilają się w związku z burzami konwekcyjnymi. Gmina położona jest częściowo w tzw. „cieniu opadowym” Pojezierzy, co skutkuje występowaniem susz rolniczych.

Wilgotność względna powietrza jest najwyższa w listopadzie (ok. 86%), a najniższa w czerwcu (ok. 65%). Średnia liczba godzin słonecznych w ciągu roku to około 2450 godzin, co odpowiada średnio 204 godzinom miesięcznie. Maksymalne nasłonecznienie przypada na czerwiec (średnio 10,8 godzin dziennie), a minimalne na styczeń (2,3 godziny dziennie).

Dominującym kierunkiem wiatrów są kierunki zachodnie i południowo-zachodnie (ponad 30% dni w roku), choć zimą częste są też wiatry północno-wschodnie. Średnia prędkość wiatru wynosi 3,3–4,0 m/s, a najwyższe wartości występują zimą i wczesną wiosną. Dolina Wisły wpływa lokalnie na klimat – tworzą się tam mgły adwekcyjne i radiacyjne, a także zjawisko nasilenia wiatru w korytarzu dolinnym.

Okres wegetacyjny trwa średnio 205–220 dni, co sprzyja produkcji rolniczej, zwłaszcza w warunkach zróżnicowanego rolniczego użytkowania gruntów. Dane klimatyczne pochodzą ze stacji IMGW-PIB oraz Zintegrowanego Monitoringu Środowiska Przyrodniczego (punkt w Koniczynie, gm. Łysomice).

W 2026 r. Główny Inspektorat Ochrony Środowiska – Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Bydgoszczy opracował „Roczną ocenę jakości powietrza atmosferycznego w województwie kujawsko-pomorskim. Raport wojewódzki za rok 2025” .

Celem rocznej oceny jakości powietrza jest uzyskanie informacji o stężeniach na obszarze poszczególnych stref w zakresie umożliwiającym dokonanie ich klasyfikacji na podstawie przyjętych kryteriów. Dla celów rocznej oceny jakości powietrza oraz uchwalenia i realizacji programów jego ochrony na terenie kraju, ustanowione zostały strefy. Strefę stanowi aglomeracja o liczbie mieszkańców większej niż 250 tysięcy, miasto o liczbie mieszkańców większej niż 100 tysięcy, pozostały obszar województwa, niewchodzący w skład miast o liczbie mieszkańców większej niż

PLAN OGÓLNY GMINY ALEKSANDRÓW KUJAWSKI
PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

100 tysięcy oraz aglomeracji. W województwie kujawsko-pomorskim zostały wyznaczone 4 strefy:

1. aglomeracja bydgoska,
2. miasto Toruń,
3. Miasto Włocławek,
4. strefa kujawsko-pomorska uwzględniająca pozostałą część województwa, w tym gmina Aleksandrów Kujawski.

W ocenie dokonywanej pod kątem spełnienia kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia ludzi uwzględnia się 12 substancji:

- dwutlenek azotu,	- arsen,	- pył PM10,
- dwutlenek siarki,	- nikiel,	- pył PM2,5,
- benzen,	- kadm,	- ozon,
- ołów,	- benzo(a)piren B(a)P,	- tlenek węgla.

Oceny prowadzone pod kątem spełnienia kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin odnoszą się do 3 substancji (ocena pod kątem ochrony roślin prowadzona jest wyłącznie dla strefy wielkopolskiej):

- tlenek azotu,
- dwutlenek siarki,
- ozon.

Na podstawie oceny poziomu poszczególnych substancji dokonano klasyfikacji stref, w których są dotrzymane lub przekroczone przewidziane prawem poziomy dopuszczalne, docelowe lub poziomy celów długoterminowych. Każdej strefie, dla każdego zanieczyszczenia przypisano właściwy symbol klasy.

Oznaczenie klas przyjęto wg. instrukcji GIOŚ i kodowania stosowanego w raportowaniu wyników do Europejskiej Agencji Środowiska:

A – jeżeli stężenia zanieczyszczenia na terenie strefy nie przekraczają odpowiednio poziomów dopuszczalnych lub poziomów docelowych,

A1 – oznaczenie strefy pod kątem pyłu zawieszonego PM2.5, w przypadku osiągnięcia poziomu określonego dla fazy II tj. 20 µg/m³,

C – jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne lub poziomy docelowe,

PLAN OGÓLNY GMINY ALEKSANDRÓW KUJAWSKI
PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

D1 – jeżeli stężenie zanieczyszczenia ozonem troposferycznym na terenie strefy nie przekracza poziomu celu długoterminowego,

D2 – jeżeli stężenia zanieczyszczenia ozonem troposferycznym na terenie strefy przekracza poziom celu długoterminowego.

Podsumowanie wyników oceny ze względu na ochronę roślin:

W wyniku rocznej oceny jakości powietrza, wykonanej na podstawie danych za 2025 r. z uwzględnieniem poziomów dopuszczalnych i docelowych przyjętych ze względu na ochronę roślin, dla wszystkich zanieczyszczeń strefa kujawsko-pomorska uzyskała klasę A.

Podsumowanie wyników oceny ze względu na ochronę zdrowia:

Klasyfikacja stref w rocznej ocenie jakości powietrza za 2025 rok ze względu na ochronę zdrowia ludzi, wskazała w województwie kujawsko-pomorskim klasy C tylko dla jednego zanieczyszczenia, tj. benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM10 (3 strefy w klasie C: aglomeracja bydgoska i strefa kujawsko-pomorska).

5.1.5 Surowce mineralne

Na terenie gminy występują kopaliny pospolite – kruszywa naturalne (piaski i żwiry), stanowiące surowiec dla budownictwa i drogownictwa oraz surowce ilaste ceramiki budowlanej (głina), mające zastosowanie do produkcji wyrobów grubościennych i ceramiki czerwonej.

Tab. 3 Wykaz złóż kopalin na terenie gminy

I. p.	nazwa złoża	nr złoża	stan zagospodarowania	kopalina	nr dokumentu
1.	Białe Błota	7589	eksploatacja złoża zaniechana	surowce ilaste ceramiki budowlanej	631/2002
2.	Chrusty	8443	złożo rozpoznane szczegółowo	surowce ilaste ceramiki budowlanej	2091/2000
3.	Grabie I	16228	złożo eksploatowane okresowo	piaski i żwiry	8298/2022

**PLAN OGÓLNY GMINY ALEKSANDRÓW KUJAWSKI
PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO**

4.	Konradowo I		15108	złoże eksploatowane okresowo	piaski i żwiry	2897/2011
5.	Opoki I		12161	eksploatacja złoża zaniechana	piaski i żwiry	2581/2023
6.	Opoki II		12135	eksploatacja złoża zaniechana	piaski i żwiry	8481/2019
7.	Opoki III	Pole A	19424	złoże rozpoznane szczegółowo	piaski i żwiry	3122/2019
		Pole B				
8.	Podgaj I		18876	złoże rozpoznane szczegółowo	piaski i żwiry	10223/2017
9.	Podgaj II		19875	złoże zagospodarowane	piaski i żwiry	3915/2020
10	Przybranowo - Podgaj I	Pole I	20625	złoże zagospodarowane	piaski i żwiry	3488/2022
		Pole II				
11	Tążyna I		8337	eksploatacja złoża zaniechana	piaski i żwiry	7342/2021
12	Tążyna II		8873	eksploatacja złoża zaniechana	piaski i żwiry	1217/2002
13	Tążyna III		9635	złoże rozpoznane szczegółowo	piaski i żwiry	3104/2003
14	Wilkostowo		16173	złoże zagospodarowane	piaski i żwiry	3963/2012
15	Wilkostowo I		15356	złoże eksploatowane okresowo	piaski i żwiry	284/2017

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Centralnej Bazy Danych Geologicznych Państwowego Instytutu Geologicznego

5.1.6 Gleby

W gminie Aleksandrów Kujawski występuje mozaika gleb ukształtowana na zróżnicowanym geologicznie podłożu – od glin i ilów na wysoczyznach, poprzez piaski i żwiry na równinach sandrowych, po mady rzeczne i torfy w dolinach. Gleby powstały w wyniku procesów glebotwórczych (bielicowania, brunatnienia, oglejenia), zachodzących przez tysiące lat pod wpływem określonych warunków wodnych i roślinności.

Dominującymi typami gleb w gminie są:

PLAN OGÓLNY GMINY ALEKSANDRÓW KUJAWSKI
PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

- Gleby brunatne właściwe – podłoże gliniaste i piaszczysto-gliniaste (centrum i północ gminy); dobra zasobność w próchnicę i składniki, uziarnienie korzystne rolniczo.
- Gleby bielcowe – luźne piaski (południowy wschód); kwaśne, ubogie, wymagają wapnowania; podatne na deflację.
- Czarne ziemie – rejon Służewa; bardzo żyzne, przekształcone z gleb organicznych, należą do najlepszych klas (II–III).
- Gleby murszowe – w dolinach, wokół rowów melioracyjnych; wysokopróchniczne, żyzne, ale narażone na degradację przy obniżeniu poziomu wód gruntowych.
- Mady rzeczne – aluwialne gleby doliny Wisły; bardzo żyzne, wykorzystywane intensywnie, lecz zagrożone okresowymi zalewami.
- Gleby słone (solonczakowate) – punktowo na wschodzie; efekt zasolenia związanego z wpływem solanek z rejonu Ciechocinka; ograniczona przydatność rolnicza.

Duży udział w powierzchni gminy (ok. 28%) zajmują gleby wysokich klas bonitacyjnych II i III. Występują one głównie w rejonie wsi: Grabie Opoczki, Opoki, Zduny, Przybranowo, Poczalkowo, Przybranówek, Służewo, Broniszewo, Ośno Drugie, Łazieniec, Plebanka, Słomkowo i Ostrowąs. Gleby te przedstawiają dużą wartość użytkową. Brak jest gleb klasy I. Pozostałe grunty orne to gleby klas IV, V i VI.

Gleby gminy charakteryzują się wyraźnie zaznaczoną mozaiką przestrzenną. Występują tu różnorodne kompleksy przydatności rolniczej, spośród których warto wymienić: kompleks pszeny bardzo dobry (1) i pszeny dobry (2), które występują lokalnie w rejonach z czarnymi ziemiami; kompleks żytnio-bardzo słaby (6), dominujący na glebach bielcowych; kompleksy użytków zielonych średnich i słabych (9z i 10z), zlokalizowane głównie w dolinach rzek oraz na torfach; a także kompleksy gleb murszowych i bagiennych (11–12), które występują w sąsiedztwie cieków, zwłaszcza wzdłuż Tażyny i Wisły. Zróżnicowanie kompleksowe wpływa na lokalne możliwości produkcji rolnej oraz zakres i typ stosowanych upraw.

Gmina Aleksandrów Kujawski ma wyraźnie rolniczy charakter, co znajduje odzwierciedlenie w strukturze użytkowania przestrzeni. Grunty orne stanowią ponad 85% powierzchni użytkowanej rolniczo. Wśród upraw dominują zboża, które zajmują

około 70% powierzchni zasiewów. Znaczący udział mają także rzepak (około 10%), ziemniaki, buraki cukrowe oraz poplony. Użytki zielone występują w dolinach i stanowią około 15% powierzchni gruntów rolnych. Najczęściej zlokalizowane są na glebach klasy III i IV, gdzie warunki wilgotnościowe sprzyjają utrzymaniu trwałych użytków zielonych. Sady, ugory oraz inne formy użytkowania rolniczego występują jedynie lokalnie i nie przekraczają 5% powierzchni.

5.1.7 Fauna i flora.

Szata roślinna gminy Aleksandrów Kujawski kształtowała się pod wpływem uwarunkowań siedliskowych – od suchych, piaszczystych wzniesień po wilgotne doliny rzeczne – oraz działalności człowieka, w tym karczunków, melioracji i intensywnego rolnictwa. Potencjalnie obszar ten należałby do strefy grądów subkontynentalnych i borów mieszanych, jednak obecnie dominują zbiorowiska wtórne, takie jak pola uprawne i łąki. Powierzchnia lasów wynosi około 20% powierzchni gminy. Przeważają bory mieszane świeże z dominacją sosny zwyczajnej (*Pinus sylvestris*). W domieszce występują: dąb szypułkowy (*Quercus robur*), brzoza brodawkowata (*Betula pendula*), świerk pospolity (*Picea abies*). W dolinach rzecznych (Tażyna, Wisła) zachowały się fragmenty łągów i olsów z udziałem olszy czarnej (*Alnus glutinosa*), jesionu wyniosłego (*Fraxinus excelsior*) i wiązu szypułkowego (*Ulmus laevis*). W dolinach rzek występują cenne siedliska wilgotne i bagienne: łąki trzęślicowe (*Molinietum caeruleae*), torfowiska niskie, młaki i szuwały. Szczególnym elementem przyrodniczym są zbiorowiska słonolubne (halofilne) w rejonie Ciechocinka i Słońska, rozwijające się na zasolonych glebach.

Fauna gminy Aleksandrów Kujawski jest zróżnicowana i charakterystyczna dla obszarów rolniczo-leśnych Kotliny Toruńskiej. Występują tu zarówno pospolite, jak i cenniejsze gatunki zwierząt, związane z lasami, terenami podmokłymi oraz środowiskami otwartymi. Szczególnie cenne są doliny rzeczne, zwłaszcza dolina Wisły, objęta ochroną w ramach sieci Natura 2000.

Na terenie gminy zlokalizowane są punktowe i obszarowe formy ochrony przyrody:

Pomniki przyrody

W gminie Aleksandrów Kujawski ustanowiono 4 pomniki przyrody (2 jednoobiektowe drzewa oraz dwa skupiska drzew). Pomniki te są zlokalizowane na

**PLAN OGÓLNY GMINY ALEKSANDRÓW KUJAWSKI
PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO**

terenach kościelnych – jedna grupa na terenie kościoła parafialnego w Służewie, natomiast druga na terenie cmentarza parafialnego w Służewie. Dwa jednostkowe, nowo utworzone pomniki przyrody znajdują się w Otłoczynie.

Tab. 4 Wykaz i ogólna charakterystyka pomników przyrody

Typ tworzywa i nazwa	Data utworzenia	Lokalizacja	Opis pomnika	Akt prawny
Grupa drzew	1960-11-10	Goszczewo, Parafia Rzymsko- Katolicka	Dąb (<i>Quercus</i> sp) o obwodzie 311 cm i wysokości 26 m	Komunikat Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody w sprawie uznania określonych tworów przyrody za pomniki przyrody
			Dąb (<i>Quercus</i> sp) o obwodzie 415 cm i wysokości 27 m	
Grupa drzew	1960-11-10	Służewo, Parafia Rzymsko- Katolicka	Lipa (<i>Tilia</i> sp) o obwodzie 399 cm i wysokości 9 m	
			Lipa (<i>Tilia</i> sp) o obwodzie 295 cm i wysokości 17 m	
Jedno- obiektowy – Wolfgang	2024-11-06	Drzewo rośnie przy ul. Drzewnej w miejscowości Otłoczyn, na działce ewid. Nr 3298/2 w obrębie Otłoczyn, będącej w zarządzie Nadleśnictwa Gniewkowo	Świerk pospolity (<i>Picea abies</i> L), o obwodzie 280 cm i wysokości 34 m	Uchwała nr V/56/24 Rady Gminy Aleksandrów Kujawski z dnia 2 października 2024 r. W sprawie ustanowienia pomnika przyrody
Jedno- obiektowy – August	2024-11-06	Drzewo rośnie przy ul. Ciechocińskiej w miejscowości Otłoczyn na działce ewid. Nr 29/2 w obrębie Otłoczyn, będącej w zarządzie Zarządu Dróg Powiatowych w Aleksandrowie Kujawskim	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i> L), o obwodzie 360 cm i wysokości 25 m	Uchwała nr V/57/24 Rady Gminy Aleksandrów Kujawski z dnia 2 października 2024 r. W sprawie ustanowienia pomnika przyrody

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska.

Obszar chronionego krajobrazu Niziny Ciechocińskiej

Obszar obejmujący tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych. Fragment tego obszaru znajduje się w części wschodniej gminy i obejmuje swym zasięgiem obręb: Słońsk Dolny, Wołuszewo, Białe Błota,

PLAN OGÓLNY GMINY ALEKSANDRÓW KUJAWSKI
PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Wygoda, Nowy Ciechocinek, Łazieniec, Stawki, Odolion, Kuczek, Zgoda, Konradowo oraz fragmenty Otłoczyna i Słomkowa, czyli tereny pradoliny rzeki Wisły, która jest jednocześnie osią hydrologiczną dla opisywanego terenu. Charakterystycznym elementem klimatycznym opisywanego terenu jest stosunkowo duży udział cisz akustycznych (związanych z brakiem wiatru) wynoszący dla Ciechocinka 20%. Bardzo interesującym i decydującym o funkcji terenu jest mikroklimat ciechociński. Jest to zjawisko powstałe między innymi w wyniku połączenia naturalnych predyspozycji z działalnością człowieka - budowa i eksploatacja tężni solankowych.

Obszary Natura 2000

Na terenie gminy mamy do czynienia zarówno z obszarem specjalnej ochrony ptaków – „Dolina Dolnej Wisły” oraz specjalnymi obszarami ochrony siedlisk „Nieszawska Dolina Wisły” oraz „Ciechocinek”. Obszar „Nieszawskiej Doliny Wisły” pokrywają się z obszarem „Doliny Dolnej Wisły” za wyjątkiem fragmentu obrębu Otłoczyn, który objęty jest wyłącznie obszarem związanym z ochroną siedlisk. Obydwa obszary występują w obrębach Otłoczyn (część północno wschodnia), Wołuszewo i Słońsk Dolny (część północna). W obrębie Słońsk Dolny, w jego południowej części, występuje również mały fragment obszaru Natura 2000 „Ciechocinek”.

„Dolina Dolnej Wisły” PLB040003

Jest obszarem specjalnej ochrony ptaków, Typ Ostoi J (Dyrektywa Ptasia). Jej całkowita wielkość wynosi 33 559 ha powierzchni. Ochroną w ramach tego obszaru został objęty odcinek doliny Wisły w jej dolnym biegu, od Włocławka do Przegaliny, zachowujący naturalny charakter i dynamikę rzeki swobodnie płynącej. W obszarze występują co najmniej 44 gatunki ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 4 gatunki z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). W obszarze „Doliny Dolnej Wisły” na uwagę zasługuje także bogata fauna zwierząt kręgowych oraz flora roślin naczyniowych (ok. 1350 gatunków) z licznymi gatunkami zagrożonymi i prawnie chronionymi, silnie zróżnicowane zbiorowiska roślinne, w tym zachowane różne typy łągów, a także cenne murawy kserotermiczne.

„Nieszawska Dolina Wisły” PLH040012

Jest obszarem specjalnej ochrony siedlisk, Typ Ostoi K (Dyrektywa Siedliskowa). Obejmuje on swoim zasięgiem obszar całkowity o powierzchni 3 891,7 ha. Nieszawska Dolina Wisły obejmuje 22,5 km odcinek Wisły wraz z terenami

zalewowymi (706-728,5 km biegu rzeki) - między Nieszawą, a ujściem Drwęcy. Granice tego obszaru przebiegają wzdłuż krawędzi skarpy tarasu zalewowego oraz wałów przeciwpowodziowych. Podłoże tarasu zalewowego stanowią mady, przy czym w pobliżu koryta rzeki występują piaski i mady piaszczyste, a dalej mady średnie i ciężkie. Przy średnim stanie wód teren zajmuje koryto rzeki z wynurzającymi się okresowo piaszczysto-mulistymi ławicami, które porasta efemeryczna roślinność (*Bidentetea tripartitii*, *Isoeto-Nanojuncetea*). Nieco wyniesione i okresowo zalewane są tereny nadbrzeżne z wyspami, częściowo połączone ze stałym lądem przez groble poprzeczne (Kępa Dzikowska). Występują tu także ciągi starorzeczy, w których rozwija się roślinność wodna, a na brzegach szuwały. Obwałowania usypane w XX wieku osłaniają większą część lewego brzegu i niewielką prawego. Obecnie znaczna część terenów nadrzecznych pokryta jest mozaiką ziółorośli i krzewów. Część terenów zalewanych zajmują łąki i pastwiska. Powierzchnia muraw kserotermicznych na południowo-zachodnich piaszczystych zboczach i bliskich im ciepłolubnych okrajków (*Geranion sanguinei*, *Origanetalia*) po zaprzestaniu wypasania, wykaszania i wypalania ulega ciągłemu zarastaniu, w większości przez sosnę. Obecnie przeważają drzewostany sosnowe pochodzące z nasadzeń. Łęgi olszowo-jesionowe (*Ficario-Alnetum*, *Alno-Ulmion*) z fragmentami olsów (*Ribeso nigri-Alnetum*, *Alnion glutinosae*) występują na bardzo niewielkich powierzchniach na zatorfionych obrzeżach doliny i źródliskach. Obszar ma znaczenie przede wszystkim dla ochrony lasów łęgowych i całej mozaiki siedlisk nadrzecznych, charakterystycznych dla doliny dużej rzeki nizinnej oraz związanej z nią fauny. Na terenach zalewowych, poza wałem przeciwpowodziowym, znajdują się najbogatsze w Polsce stanowiska halofitów - ich koncentracja występuje w Ciechocinku wokół łąki halofilów zasolonych cieków. Obszar obejmuje część ekologicznego korytarza Wisły, który został zidentyfikowany jako teren priorytetowy dla ochrony w sieciach ECONET i IBA (Important Bird Areas), ważnego dla migracji wielu gatunków. W wodach ostoi Nieszawska Dolina Wisły potwierdzono występowanie 6 gatunków ryb z Załącznika II Dyrektywy Siedliskowej, występuje tu również 35 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, a teren ostoi jest fragmentem niezwykle ważnego regionalnego korytarza ekologicznego.

„Ciechocinek” PLH040019

PLAN OGÓLNY GMINY ALEKSANDRÓW KUJAWSKI
PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Obszar w niewielkim fragmencie znajduje się w obszarze gminy Aleksandrów Kujawski. Jego znacząca część obejmuje tereny gminy Ciechocinek. Obejmuje fragment łąk nadwiślańskich i pól uprawnych między tak zwanym „wałem wstecznym” (groblą biegnącą od wschodniego skraju tężni III i północnego tężni I, w kierunku warzelnicy soli), rowem melioracyjnym i drogą dojazdową do dawnej rzeźni miejskiej oraz bezpośrednio otoczenie tężni III. W granicach obszaru znajduje się rezerwat przyrody „Ciechocinek”, w którym chronione są zespoły słonorośli. Halofity, wśród nich soliród zielny (*Salicornia herbacea*, *Spergularia salina*, *Puccinellia distans* i *Glaux maritima*) występują również wokół tężni III. Gatunkami charakterystycznymi siedliska są: *Salicornia europaea*, *Spergularia salina*, *Puccinellia distans*, *Aster tripolium*, *Atriplex prostrata* ssp. *prostrata* var. *salina*. Przy zmniejszeniu się zasolenia podłoża siedlisko może być zasiedlane przez gatunki ekspansywne o szerokiej amplitudzie ekologicznej np. *Phragmites australis* i *Elymus repens*, których obecność stwierdzono w obszarze. Siedlisko funkcjonuje w postaci kilku niewielkich płątów po zaledwie kilka m² każdy (stopień zachowania struktury III) Zbiorowisko z solirodem występuje w obrębie rezerwatu halofitów „Ciechocinek” oraz w parku tężniowym przy podstawie tężni III (po stronie północnej). Obszar występowania siedliska w rezerwacie ogranicza się głównie do rowu odprowadzającego wody burzowe spod tężni.

Użytki ekologiczne

Użytki ekologiczne tzn. obszary będące pozostałością ekosystemów, mających znaczenie dla zachowania unikatowych typów środowisk i ich zasobów genowych - w gminie wyodrębniono użytki ekologiczne będące pastwiskami, łąkami oraz bagnami. Większość użytków ekologicznych stanowią łąki i pastwiska położone przy północnej granicy gminy w sąsiedztwie rzeki Tążyna (obręb Rożno-Parcele). Jeden użytek ekologiczny obejmuje natomiast bagno w obrębie Grabie.

Tab. 5 Wykaz i ogólna charakterystyka użytków ekologicznych

kod	Data utworzenia	lokalizacja	Powierzchnia (ha)	Rodzaj użytku	Akt prawny
258	1998-11-19	Rożno-Parcele, działka nr 425/2LP	1.1100	bagno	Rozporządzenie nr 32/98 Wojewody Włocławskiego z 19.11.1998 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne

PLAN OGÓLNY GMINY ALEKSANDRÓW KUJAWSKI
PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

259	1998-11-19	Rożno-Parcele, działka nr 426/2LP	0.9300	bagno	Rozporządzenie nr 32/98 Wojewody Włocławskiego z 19.11.1998 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne
260	1998-11-19	Rożno-Parcele, działka nr 427/2LP	0.4500	bagno	Rozporządzenie nr 32/98 Wojewody Włocławskiego z 19.11.1998 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne
261	1998-11-19	Rożno-Parcele, działka nr 427/2LP	0.1000	bagno	Rozporządzenie nr 32/98 Wojewody Włocławskiego z 19.11.1998 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne
262	1998-11-19	Rożno-Parcele, działka nr 428/2LP, 429/2LP	5.7800	bagno	Rozporządzenie nr 32/98 Wojewody Włocławskiego z 19.11.1998 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne
264	1998-11-19	Grabie, działka nr 485/1LP, 481/1LP	4.6500	bagno	Rozporządzenie nr 32/98 Wojewody Włocławskiego z 19.11.1998 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne
255	1998-06-13	Popioły, działka nr 478/1LP	3.0900	bagno	Rozporządzenie Nr 10/98 Wojewody Toruńskiego z 15.05.1998 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne tworów przyrody położonych na terenie województwa toruńskiego
256	1998-06-13	Popioły, działka nr 481/1LP	5.9800	siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków	Rozporządzenie Nr 10/98 Wojewody Toruńskiego z 15.05.1998 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne tworów przyrody położonych na terenie województwa toruńskiego
257	1996-08-07	Brzoza, działka nr 178/3LP	16.0000	bagno	Rozporządzenie Nr 22/96 Wojewody Toruńskiego z 28.06.1996 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne tworów przyrody położonych na terenie województwa toruńskiego
263	1998-11-19	Rożno-Parcele, działka nr 430/LP	1.2900	bagno	Rozporządzenie nr 32/98 Wojewody Włocławskiego z 19.11.1998 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne

Źródło: opracowano na podstawie danych z urzędu gminy Aleksandrów Kujawski.

5.2. Potencjalne zmiany w środowisku w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu.

Plan ogólny jest dokumentem zastępującym dotychczasowe studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego i uzyskującym rangę aktu prawa miejscowego. Będzie on pełnił funkcję kluczową w kontekście polityki przestrzennej gminy, gdyż stanowić będzie podstawę sporządzanych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz wydawanych decyzji o warunkach zabudowy. Oznacza to, że nowe zamierzenia inwestycyjne mogą być podejmowane wyłącznie na terenach wskazanych w planie ogólnym i muszą być z nim zgodne, co pozwala samorządowi na realne zarządzanie procesami urbanizacyjnymi, ograniczanie presji na tereny rolnicze i środowiskowe oraz zapewnienie ładu przestrzennego.

Z uwagi na fakt, że dalszy rozwój przestrzenny gminy będzie w dużej mierze uwarunkowany postanowieniami planu ogólnego – tj. zarówno w zakresie terenów objętych przyszłymi planami miejscowymi, jak i decyzjami o warunkach zabudowy, należy stwierdzić, że brak realizacji projektowanego dokumentu może prowadzić do powstawania zabudowy w sposób rozproszony, w oderwaniu od istniejących struktur funkcjonalno-przestrzennych. Taka sytuacja w przeważających przypadkach ma negatywny wpływ na środowisko, gdyż prowadzi do fragmentaryzacji siedlisk roślinnych i zwierzęcych, punktowej antropopresji w postaci przekształcenia rzeźby terenu, wzrostu hałasu i zanieczyszczeń czy presji na środowisko gruntowo-wodne. Zatem z punktu widzenia zmian w środowisku zalecana jest realizacji postanowień projektowanego dokumentu.

7. Istniejące problemy ochrony środowiska z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w tym dotyczące obszarów podlegających ochronie.

Z analizy istniejącego stanu środowiska gminy Aleksandrów Kujawski, a także na podstawie wniosków z opracowania ekofizjograficznego sporządzonego na potrzeby planu ogólnego, należy wymienić następujące istniejące problemy ochrony środowiska:

- zanieczyszczenia rzeki Tążyny spowodowane spływami rolniczymi i miejscowym brakiem oczyszczalni ścieków;

- sezonowe pogorszenie jakości powietrza (niska emisja z pieców na węgiel i drewno).
- presja zabudowy na tereny przyrodniczo cenne i ubożenie krajobrazu rolniczego.
- zagrożenie powodziowe w dolinie Wisły i Tążyny;
- rozwój zabudowy nierolniczej na gruntach klas I-III;
- fragmentyzacja siedlisk leśnych poprzez ciągi komunikacyjne o znaczeniu ponadlokalnym.

8. Zgodność celów projektu z celami ochrony środowiska ustanowionymi na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym.

Analizowany projekt planu ogólnego uwzględnia cele ochrony środowiska zawarte w dokumentach strategicznych szczebla międzynarodowego, wspólnotowego i krajowego.

Do najważniejszych dokumentów **szczebla międzynarodowego i wspólnotowego**, formułujących cele ochrony środowiska istotne z punktu widzenia omawianego projektu planu, można zaliczyć:

- *Konwencja Genewska (1979) w sprawie transgranicznego zanieczyszczenia powietrza na dalekie odległości* mająca na celu ochronę człowieka i jego środowiska przed zanieczyszczeniem powietrza oraz dążenie do ograniczenia i stopniowego zmniejszania i zapobiegania zanieczyszczeniom powietrza, łącznie z transgranicznym zanieczyszczeniem powietrza na dalekie odległości,
- *Ramowa Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu (Rio de Janeiro, 1992)*, której głównym celem jest zapobieganie dalszym zmianom klimatu globalnego,
- *Ramowa Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu*, sporządzona w Nowym Jorku dnia 9 maja 1992 r.,
- *Protokół z Kioto do Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu*, sporządzony w Kioto dnia 11 grudnia 1997 r.,
- *Porozumienie Paryskie*, przyjęte w Paryżu w dniu 12 grudnia 2015 r., które zakłada intensyfikację i konieczność podejmowania solidarnych wysiłków zobowiązanych stron do zatrzymania globalnego ocieplenia,

PLAN OGÓLNY GMINY ALEKSANDRÓW KUJAWSKI
PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

- *Konwencja o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz dostępie do sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska*, sporządzona w Aarhus dnia 25 czerwca 1998 r. (Dz. U. z 2003 r. Nr 78 poz. 706), której podstawowym celem jest ochrona prawa każdej osoby do życia w środowisku odpowiednim dla jej zdrowia,
- *Europejska Konwencja Krajobrazowa* sporządzona we Florencji w 2000 roku ma na celu ochronę różnorodności krajobrazów europejskich, zarówno naturalnych, jak i kulturowych, a także racjonalne zagospodarowanie i planowanie krajobrazu,
- *Dyrektywę 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko*, której celem jest zapewnienie wysokiego poziomu ochrony środowiska i przyczynienie się do uwzględniania aspektów środowiskowych w przygotowaniu i przyjmowaniu planów i programów w celu wspierania stałego rozwoju, poprzez zapewnienie, że zgodnie z niniejszą dyrektywą dokonywana jest ocena wpływu na środowisko niektórych planów i programów, które potencjalnie mogą powodować znaczący wpływ na środowisko,
- *Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej*, której celem jest ustalenie ram dla ochrony śródlądowych wód powierzchniowych, wód przejściowych, wód przybrzeżnych oraz wód podziemnych,
- *Dyrektywa 2006/118/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. w sprawie ochrony wód podziemnych przed zanieczyszczeniem i pogorszeniem ich stanu*, która ustanawia szczególne środki, określone w art. 17 ust. 1 i 2 dyrektywy 2000/60/WE, w celu zapobiegania i ochrony przed zanieczyszczeniem wód podziemnych,
- *Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/WE z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystsze powietrze dla Europy*, która ma na celu m.in. utrzymanie jakości powietrza, tam gdzie jest ona dobra, oraz jej poprawę w pozostałych przypadkach.

Najważniejszym dokumentem strategicznym w obszarze środowiska na **szczeblu krajowym** jest *Polityka ekologiczna państwa 2030*. Ma ona na celu zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego Polski oraz wysokiej jakości życia mieszkańców poprzez działania pro-środowiskowe, zrównoważony rozwój i wdrażanie nowoczesnych rozwiązań administracyjnych i technologicznych. Celem głównym *PEP 2030* jest rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców poprzez działania, które poprawiają jakość środowiska, bezpieczeństwo ekologiczne oraz warunki życia i prowadzenia działalności gospodarczej. Celami szczegółowymi są m.in.

1. poprawa jakości środowiska naturalnego, a tym samym zdrowia i bezpieczeństwa ludzi;
2. zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska, efektywne wykorzystanie zasobów naturalnych;
3. ograniczanie zmian klimatycznych, adaptacja do skutków tych zmian oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych.

Poniższa tabela przedstawia sposób uwzględnienia w projekcie planu ogólnego celów wskazanych w *Polityce ekologicznej państwa 2030*:

Cel / kierunek interwencji PEP2030	Ustalenia projektu planu ogólnego gminy Aleksandrów Kujawski
Poprawa jakości powietrza i warunków życia	<ul style="list-style-type: none"> - preferencja rozwoju zabudowy w istniejących zwartych strukturach funkcjonalno-przestrzennych, - ograniczenie rozlewania zabudowy poprzez wyznaczenie obszarów uzupełnienia zabudowy, - wyznaczenie stref zieleni i rekreacji, - zachowanie korytarzy ekologicznych sprzyjających przewietrzaniu terenu gminy, - wskazanie terenów pod lokalizację odnawialnych źródeł energii.
Ochrona zdrowia przed hałasem	<ul style="list-style-type: none"> - rozdzielenie funkcji mieszkaniowych i usługowych oraz produkcyjnych, - ograniczone wyznaczenie stref z zabudową mieszkaniową w sąsiedztwie autostrady
Racjonalne gospodarowanie przestrzenią	<ul style="list-style-type: none"> - ograniczenie presji inwestycyjnej poprzez wyznaczenie obszarów uzupełnienia zabudowy, - wyznaczanie stref pod zabudowę w rejonach dobrze

PLAN OGÓLNY GMINY ALEKSANDRÓW KUJAWSKI
PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

	skomunikowanych oraz posiadających uzbrojenie.
Ochrona gleb i powierzchni ziemi	Ochrona terenów rolnych i leśnych poprzez wyznaczenie stref otwartych i koncentracja zabudowy w ramach istniejących struktur funkcjonalno-przestrzennych
Ochrona bioróżnorodności i krajobrazu	- zachowanie terenów zieleni, obszarów objętych ochroną przyrody i korytarzy ekologicznych, - ograniczanie obszarów zurbanizowanych w granicach obszarów objętych ochroną przyrody
Adaptacja do zmian klimatu	- koncentracja i ograniczanie obszarów zurbanizowanych, - zachowanie terenów rolniczych i cieków wodnych, - wskazanie terenów pod lokalizację odnawialnych źródeł energii.
Ograniczanie ryzyka powodzi i susz	Ograniczenie możliwości zabudowy na obszarach zagrożonych powodzią

Źródło: opracowanie własne

Plan ogólny jako dokument wyrażający politykę przestrzenną na szczeblu lokalnym musi być zgodny z polityką przestrzenną prowadzoną na **szczeblu wojewódzkim**, a ta z krajową polityką przestrzenną.

Obowiązujący plan zagospodarowania przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego uchwalony został Uchwałą Nr XI/135/03 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 26 czerwca 2003 r. w sprawie uchwalenia planu zagospodarowania przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego

Północna część Gminy Aleksandrów Kujawski położona jest w obszarze centralnym 5.1. I obejmującym centralną część województwa (położoną wzdłuż doliny Wisły). Istotne uwarunkowania i problemy rozwoju w tym obszarze to:

- Szanse:
 - a) dobrze rozwinięta sieć miast o zróżnicowanych: funkcjach, obszarach obsługi i rangach w hierarchii sieci osadniczej, w tym obecność ośrodków o znaczeniu krajowym, regionalnym i subregionalnym,
 - b) korzystny (najkorzystniejszy na terenie województwa) stan rozwoju gospodarczego (mierzony stanem rozwoju przedsiębiorczości i bezrobocia),
 - c) wielofunkcyjny charakter,
 - d) bardzo korzystne uwarunkowania demograficzne wynikające z charakteru struktur i przebiegu procesów demograficznych,

- e) lokalizacja wyspecjalizowanych zakładów przemysłowych o znaczeniu ogólnokrajowym.
- Bariery:
 - a) potencjalne zagrożenie procesami starzenia ludności w perspektywie dekad,
 - b) pewne ograniczenia przestrzenne rozwoju gospodarczego związane z położeniem części podregionu w systemie obszarów chronionych,
 - c) niezbyt korzystne przyrodnicze warunki rozwoju rolnictwa.
 - predyspozycje dla rozwoju określonych funkcji:
 - a) przedsiębiorczości:
 - korzystne uwarunkowania dla lokowania wszystkich rodzajów przedsiębiorczości, zwłaszcza nowoczesnych technologii i otoczenia biznesu.
 - b) Rolnictwa:
 - szczególne predyspozycje dla rozwoju kierunków produkcji skierowanych na rynki miast.
 - c) Turystyki:
 - szczególne predyspozycje do rozwoju turystyki i rekreacji o charakterze podmiejskim (wypoczynek sobotnio-niedzielny) skierowanym na obsługę mieszkańców największych miast,
 - korzystne uwarunkowania do rozwoju turystyki krajoznawczej w dolinie Wisły (walory przyrodniczo-krajobrazowe oraz kulturowe na bazie dziedzictwa mennonitów),
 - możliwości zintensyfikowania zagospodarowania i ruchu turystycznego w rejonie Zbiornika Włocławskiego i lasów gostynińsko-włocławskich,
 - możliwość zwiększenia ruchu turystycznego o charakterze uzdrowiskowym na bazie walorów Ciechocinka.
 - problemy rozwoju:
 - a) zbyt mały w stosunku do znaczenia w sieci osadniczej województwa potencjał społeczno-gospodarczy Włocławka i Grudziądza,
 - b) w znacznej części bardzo niekorzystne warunki rozwoju rolnictwa,

- c) lokalnie występują konflikty przestrzenne powodowane przez silnie rozwiniętą funkcję przemysłową,
- d) znaczny udział obszarów chronionych,
- e) brak oczyszczalni ścieków dla miast: Nowe, Grudziądz, Ciechocinek,
- f) szereg gmin wiejskich położonych wzdłuż Wisły nie posiada komunalnych oczyszczalni ścieków oraz ogólnie stopień skanalizowania gmin wiejskich w tym obszarze jest niski.

W planie ogólnym uwzględniono wielofunkcyjny charakter tej części gminy wyznaczając zarówno strefy z zabudową mieszkaniową, jak i umożliwiające rozwój funkcji gospodarczych. Tereny leśne i rolne w bezpośrednim sąsiedztwie autostrady, terenów zalewowych i uzdrowiska Ciechocinek przeznaczono pod strefę otwartą z uwzględnieniem potrzeb w zakresie usług, co przełożyło się na sprecyzowaną lokalizację stref usługowych, w tym stref usług handlu wielkopowierzchniowego.

Południowa część Gminy Aleksandrów Kujawski położona jest w obszarze południowo-wschodnim 5.8. VIII, dla którego dominującą funkcją jest rolnictwo. Istotne uwarunkowania i problemy rozwoju w tym obszarze to:

- Szanse:
 - a) Korzystne wskaźniki jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej
 - b) Położenie w pobliżu ośrodka o znaczeniu subregionalnym
 - c) Obszary wiejskie są w wysokim stopniu zwodociągowane
- Bariery:
 - a) Bardzo niski stan rozwoju przedsiębiorczości
 - b) Bardzo niekorzystne wskaźniki charakteryzujące potencjał demograficzny (w tym także zaawansowane procesy starzenia ludności)
 - c) Niekorzystna sytuacja na rynku pracy
 - d) Bardzo duże rozdrobnienie struktury agrarnej
 - e) Bardzo niekorzystne wskaźniki charakteryzujące ludność rolniczą, szczególnie niekorzystne duże uzależnienie ludności od sytuacji w rolnictwie
 - f) Bardzo mały potencjał społeczno-gospodarczy miast
 - g) Bardzo niekorzystna dostępność w komunikacji kolejowej

- Predyspozycje dla rozwoju określonych funkcji:
 - a) Przedsiębiorczości:
 - Korzystne uwarunkowania dla lokowania różnego rodzaju działalności gospodarczych
 - Szczególnie korzystne uwarunkowania dla rozwoju przetwórstwa rolno-spożywczego
 - b) Rolnictwa:
 - Korzystne lub bardzo korzystne przyrodnicze warunki rozwoju rolnictwa
 - W pewnych częściach podregionu korzystne uwarunkowania rozwoju agroturystyki
 - c) Turystyki:
 - Możliwość zwiększenia ruchu turystycznego o charakterze uzdrowiskowym na bazie walorów uzdrowiskowych Wieńca-Zdroju
 - W części gmin korzystne uwarunkowania rozwoju dla turystyki pobytowej i krajoznawczej
 - W części obszaru korzystne uwarunkowania rozwoju rekreacji o charakterze podmiejskim (obsługa mieszkańców Włocławka)
 - d) Problemy rozwoju:
 - Niski stan rozwoju przedsiębiorczości
 - Bardzo duże uzależnienie sytuacji materialnej ludności od rolnictwa
 - Niekorzystne demograficzne uwarunkowania rozwoju ludności wiejskiej
 - Bardzo mały potencjał wielkości miast
 - Znaczne rozdrobnienie agrarne
 - Bardzo duże rozdrobnienie osadnictwa
 - Bardzo słaba dostępność w komunikacji kolejowej
 - Niski stopień skanalizowania obszarów wiejskich oraz budowa na obszarach wiejskich komunalnych oczyszczalni ścieków

Rolniczy charakter południowej części gminy został uwzględniony w wyznaczonych strefach z zabudową zagrodową i strefach produkcji rolniczej. Te drugie mają na celu

umożliwienie rozwoju gospodarstw rolnych z uwagi na zdiagnozowane korzystne warunki rozwoju rolnictwa i przetwórstwa rolno-spożywczego. W ramach stref z zabudową zagrodową możliwych będzie także rozwój agroturystyki jako specyficznej działalności gospodarczej możliwej do rozwijania na terenach rolnych. Wspomniane w planie zagospodarowania województwa rozdrobnienie gospodarstw rolnych przełożyło się na rozproszone strefy z zabudową zagrodową, a wysoki udział gleb dobrych klas bonitacyjnych ograniczał możliwości wyznaczania obszarów uzupełnienia zabudowy.

9. Przewidywane znaczące oddziaływania na cele i przedmiot ochrony obszaru NATURA 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko

Plan ogólny jest dokumentem strategicznym na poziomie gminy, który nie lokalizuje konkretnych przedsięwzięć i nie przesądza o konkretnym sposobie zagospodarowania działki, a wyznacza jedynie ramy funkcjonalno-przestrzenne poprzez ustalenia w katalogu stref planistycznych i gminnych standardach urbanistycznych.

Niniejszy rozdział przedstawia ocenę potencjalnych oddziaływań ustaleń projektu planu ogólnego miasta i gminy Pyrzyce na środowisko przyrodnicze, w zakresie adekwatnym do zakresu merytorycznego tego planu, uwzględniając uwarunkowania hydrologiczne, glebowe i przyrodnicze.

9.1. Obszary Natura 2000 oraz inne obszary ochronione, różnorodność biologiczna, rośliny, zwierzęta:

Plan ogólny ma charakter kierunkowy i nie przesądza o szczegółowej lokalizacji inwestycji. W przypadku stwierdzenia, że dane przedsięwzięcie może potencjalnie oddziaływać na obszary Natura 2000, konieczne będzie przeprowadzenie odrębnej oceny oddziaływania na środowisko, w tym analizy wpływu na cele i przedmiot ochrony oraz integralność tych obszarów, zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie.

Jak wymieniono we wcześniejszych rozdziałach, na terenie gminy Aleksandrów Kujawski zlokalizowane są punktowe i obszarowe formy ochrony

przyrody. Jak wskazano w Programie Ochrony Środowiska zagrożeniami w odniesieniu do obszarów objętych ochroną przyrody są:

- wzrastająca antropopresja,
- degradacja cennych terenów przyrodniczych,
- brak świadomości wartości szaty roślinnej oraz walorów krajobrazowych.

Zaleca się uwzględnienie ich lokalizacji, granic i celów ochrony, a także ustanowionych zakazów i nakazów na dalszym etapie procesu inwestycyjnego, tj. na etapie wydawania decyzji o warunkach zabudowy czy opracowywaniu miejscowych planów.

Tereny w granicach obszarów Natura 2000 ujęte zostały w strefie otwartej, co zapewni właściwą ochronę zasobów środowiska przyrodniczego chroniąc je przed zabudową. Tereny w granicach Obszaru Chronionego Krajobrazu mają ustalone strefy w nawiązaniu do obowiązujących planów miejscowych i istniejącego zagospodarowania. Dla terenów, na których zlokalizowane są pomniki przyrody zachowuje się ich dotychczasową funkcję. Użytki ekologiczne – te zlokalizowane poza granicami terenów zamkniętych wojskowych - znalazły się w granicach stref otwartych.

Na terenach objętych formami ochrony przyrody, o których mowa w ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, wyznaczanie terenów przeznaczonych pod zabudowę przeprowadzono w sposób racjonalny, z poszanowaniem uwarunkowań środowiskowych. Unikano lokalizowania nowych funkcji w bezpośrednim sąsiedztwie cieków wodnych oraz zwartych kompleksów leśnych, dążąc do zachowania ciągłości systemów przyrodniczych.

9.2. Powierzchnia ziemi i rzeźba terenu:

Biorąc pod uwagę ustalenia planu, przewidywane zmiany powierzchni dotyczyć będą w większości terenów niezagospodarowanych, na których projekt planu przewiduje nową zabudowę. Tak więc skutki dla powierzchni ziemi dotyczyć będą części terenu opracowania, która aktualnie pozostaje niezagospodarowana, a na której planowana do realizacji jest nowe zainwestowanie w ramach projektowanego przeznaczenie terenu. Natomiast skala tych oddziaływań będzie

zależna od szczegółowych ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Projekt planu ogólnego przewiduje rozwiązania sprzyjające racjonalnemu gospodarowaniu przestrzenią, w tym koncentrację zabudowy oraz ograniczanie presji inwestycyjnej na tereny otwarte, co ogranicza ryzyko znaczących negatywnych oddziaływań na powierzchnię ziemi i rzeźbę terenu.

9.3. Powietrze atmosferyczne:

Plan ogólny nie wprowadza ustaleń skutkujących bezpośrednim wzrostem emisji zanieczyszczeń. Oddziaływanie ustaleń projektu planu ogólnego na jakość powietrza będzie więc zależało przede wszystkim od funkcji terenów oraz intensywności ich użytkowania – doprecyzowanych w planach miejscowych.

Plan ogólny może także generować pozytywne oddziaływania, ponieważ wspiera rozwój odnawialnych źródeł energii – na terenie gminy dopuszcza się lokalizację elektrowni fotowoltaicznych oraz elektrowni wiatrowych (te drugie na terenach tożsamyh z ich aktualną lokalizacją). Tereny elektrowni słonecznych dopuszczono w części stref otwartych – są to strefy predysponowane do wykorzystania na cele produkcji energii za pomocą paneli fotowoltaicznych wykorzystujących energię słoneczną. Położone są one głównie we wschodniej części gminy, poza obszarami objętymi ochroną przyrodniczą i korytarzami ekologicznymi, poza kompleksami leśnymi, skupione w rejonach koncentracji zabudowy mieszkaniowej, usługowej i produkcyjnej, na potrzeby której miałyby produkować energię.

Powstawanie nowych instalacji odnawialnych źródeł energii (OZE) przyczynia się do redukcji emisji dwutlenku węgla, co wpływa na poprawę jakości powietrza. Największy potencjał produkcji energii elektrycznej pochodzącej z wiatru w Polsce przypada na okres jesienno - zimowy, kiedy to prędkości wiatru są najwyższe. Jak wskazano w Programie Ochrony Środowiska – gmina Aleksandrów Kujawski położona jest w rejonie korzystnych warunków do rozwoju energetyki wiatrowej. Jednakże z uwagi na sprzeciw społeczny wobec turbin wiatrowych, w planie ogólnym zdecydowano o zachowaniu istniejących turbin i niewyznaczaniu nowych terenów pod lokalizację elektrowni wiatrowych.

Z uwagi na rolniczy charakter, gmina ma również duży potencjał do produkcji energii z biomasy z produkcji rolniczej. Jednakże również z uwagi na sprzeciw społeczny wobec takich instalacji, na terenie gminy nie wyznaczono terenów lokalizacji biogazowni.

W Polsce istnieją dość dobre warunki do wykorzystywania energii promieniowania słonecznego, lecz jej ilość jest ograniczona w okresie jesienno-zimowym. Niemniej, w połączeniu z energią pozyskiwaną z wiatru, mogą stanowić istotne źródło odnawialnej energii.

Jak wskazano w Programie Ochrony Środowiska, jednym z zagrożeń dla stanu powietrza atmosferycznego na terenie gminy jest niska emisja pochodząca z niesprawnych bądź przestarzałych urządzeń grzewczych. Dopuszczenie na terenie gminy wybranych instalacji odnawialnych źródeł energii pozwoli zminimalizować te zagrożenia.

Z uwagi na fakt, że plan ogólny nie wskazuje konkretnej lokalizacji, mocy ani innych szczegółów dotyczących tych inwestycji, nie jest możliwe dokładne przeanalizowanie wpływu instalacji OZE na środowisko. Stwierdza się zatem, że sam fakt dopuszczenia lokalizacji takich instalacji będzie miał długofalowo korzystny wpływ na środowisko, w szczególności na powietrze atmosferyczne.

9.4. Wody powierzchniowe i podziemne:

Projekt planu ogólnego wyznacza strefy planistyczne dostosowując przeznaczenie terenów do warunków środowiskowych, co wspiera racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi. Dzięki takim działaniom możliwe jest ograniczenie potencjalnych zagrożeń dla środowiska wodnego wynikających z rozwoju zabudowy. W świetle przedstawionych uwarunkowań kluczowe dla ochrony wód na terenie gminy Aleksandrów Kujawski jest:

- zachowanie stref ochronnych wokół ujęć wody,
- minimalizacja uszczelnienia powierzchni w nowych strefach urbanistycznych poprzez ustalenie adekwatnych wskaźników udziału powierzchni biologicznie czynnej.

Z punktu widzenia zasobów wodnych zwiększenie planowanej powierzchni pod zabudowę, a co za tym idzie utwardzenie i skanalizowanie terenu, może mieć wpływ na zaburzenie bilansu wodnego i zmniejszenie zasobności wód podziemnych.

W zależności od strefy planistycznej, plan ogólny ustala zróżnicowany stopień utwardzenia powierzchni terenu – najniższymi wskaźnikami udziału powierzchni biologicznie czynnej cechują się tereny w strefie gospodarczej. Tam można spodziewać się zmniejszenia infiltracji wód opadowych i lokalnego zmniejszenia zasobów wód podziemnych. W ramach stref infrastrukturalnych uwzględniono wszystkie ujęcia wód komunalnych, co zapewni właściwe użytkowanie terenów wokół tych ujęć.

Stan wód podziemnych w gminie Aleksandrów Kujawski można uznać za dobry i stabilny, bez ryzyka pogorszenia w horyzoncie planistycznym. Jak wskazano w opracowaniu ekofizjograficznym, główne wyzwania związane są z dalszym ograniczaniem presji związanych z nawożeniem rolniczym i rozwojem osadnictwa wiejskiego. Cztery JCWP znajdujące się na terenie gminy są obecnie zagrożone nieosiągnięciem dobrego stanu do 2027 r., co wynika głównie z presji rolniczych, hydromorfologicznych oraz odpływów komunalnych. Czynniki, które negatywnie wpływają na stan wód powierzchniowych i podziemnych pozostają poza zakresem merytorycznym planu ogólnego. Strefy planistyczne wyznaczone w planie ogólnym stanowią ogólne wytyczne będące podstawą do realizacji dokumentów planistycznych, w których uszczegółowione będą ustalenia odnoszące się do wymogów ochrony wód powierzchniowych i podziemnych.

9.5. Ludzie i dobra materialne:

Projekt planu ogólnego uwzględni granice obszarów szczególnego zagrożenia powodzią poprzez eliminację zainwestowania na tych terenach, co zapewni mieszkańcom bezpieczeństwo i ochroni dobra materialne. Ponadto, obiekty infrastrukturalne, takie jak ujęcia wód komunalnych, Główne Punkty Zasilania, oczyszczalnię ścieków ujęto jako strefy infrastrukturalne, w celu zabezpieczenia dalszego funkcjonowania gminy i zapewnienia bezpieczeństwa infrastrukturalnego mieszkańcom.

Plan ogólny gminy Aleksandrów Kujawski wskazuje nowe tereny pod zabudowę, w tym mieszkaniową, ale także usługową czy gospodarczą – zarówno o charakterze rolniczym, jak i nierolniczym. Gmina Aleksandrów Kujawski posiada dwoisty charakter – część położona najbliżej miasta Aleksandrów Kujawski posiada typowo mieszkaniowy charakter, okolice autostrady pełnią funkcje głównie usługowe i produkcyjno-magazynowe. Południowa i wschodnia część z kolei posiada charakter typowo rolniczy i w związku z tym dominują tam również funkcje rolnicze. Różne funkcje terenów przekładają się także na różne potrzeby mieszkańców. W odpowiedzi na te potrzeby starano się dostosować podział gminy na strefy planistyczne odpowiadające cechom i funkcjom pełnionym przez poszczególne obszary gminy.

Infrastrukturę społeczną, w tym obiekty pełniące funkcje publiczne i społeczne, objęto strefą usługową (SU), zapewniając warunki do ich dalszego funkcjonowania, modernizacji oraz rozwoju zgodnie z potrzebami mieszkańców.

Z uwagi na fakt, że wyznaczone strefy planistyczne nie wskazują jednoznacznie rodzaju działalności usługowej czy produkcyjnej, przypadku nowej lokalizacji funkcji usługowej czy produkcyjnej, na etapie planu miejscowego należy rozstrzygnąć charakter działalności, która będzie najmniej kolizyjna z zabudową mieszkaniową.

9.6. Krajobraz

Plan ogólny zawiera ustalenia w zakresie gminnych standardów urbanistycznych określa m.in. maksymalną: nadziemną intensywność zabudowy i wysokość zabudowy. Ustalając gminne standardy urbanistyczne kierowano się parametrami ustalonymi w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, ujednolicając w planie ogólnym przyjęte w nich wskaźniki zagospodarowania terenów i gabaryty zabudowy, tj. zasadę wyboru maksymalnych wartości.

Dla obszarów nieobjętych planami miejscowymi ustalono parametry uwzględniając istniejący sposób użytkowania terenów, charakter zabudowy w otoczeniu, a także ustalenia planów miejscowych jeśli takie bezpośrednio graniczyły z danym terenem. Wartości maksymalnego udziału powierzchni zabudowy co do

zasady ustalano w nawiązaniu do istniejącego zagospodarowania terenów, uwzględniając jednakże potencjalne możliwości rozbudowy istniejących budynków lub jako nawiązujące do sąsiednich stref wynikających z planów miejscowych. Ustalone wartości maksymalnej wysokości zabudowy na terenach zabudowanych odpowiadają istniejącym maksymalnym gabarytom zabudowy. Natomiast w odniesieniu do terenów niezabudowanych przy ustalaniu udziału powierzchni zabudowy i wysokości zabudowy kierowano się zasadą dostosowania wysokości do zabudowy sąsiedniej, w tym – jak wspomniano – uwzględniając wysokości zabudowy ustalonej w sąsiednich planach miejscowych. Wartości maksymalnej nadziemnej intensywności zabudowy ustalono w konsekwencji wskazanej wysokości zabudowy. Wskaźnik ten stanowi iloraz potencjalnej liczby kondygnacji nadziemnych (odpowiadającej parametrowi wysokości zabudowy) oraz wartości udziału zabudowy dla danej strefy.

W takim kontekście należy uznać, że plan ogólny będzie miał korzystny wpływ na krajobraz gminy, gdyż wskazuje spójne i adekwatne parametry i wskaźniki dla zabudowy, unikając w ten sposób zabudowy ingerującej w krajobraz.

9.7. Klimat

Za większość zmian w warunkach klimatycznych, w tym mikroklimatu, odpowiada postępująca urbanizacja. Powstająca zabudowa oraz wzrost udziału powierzchni zabudowanych prowadzi do punktowego wzrostu temperatury powietrza oraz „zatrzymywania ciepła, co powoduje nagrzewanie terenów. Zabudowa wiąże się również z dostarczaniem sztucznego ciepła w postaci ciepła pochodzącego z ogrzewania domów, działania klimatyzatorów, ruchu samochodowego. Ponadto, tereny zabudowane zatrzymują więcej ciepła, gdyż naturalne procesy ochładzające, takie jak wiatr, nie działają tak efektywnie, jak na terenach niezabudowanych czy o mniejszej intensywności zabudowy. Tereny zabudowane od niezabudowanych różnią się także pod względem warunków wilgotnościowych. Tereny zabudowane mogą charakteryzować się niższą wilgotnością względną, ale jednocześnie większymi opadami atmosferycznymi.

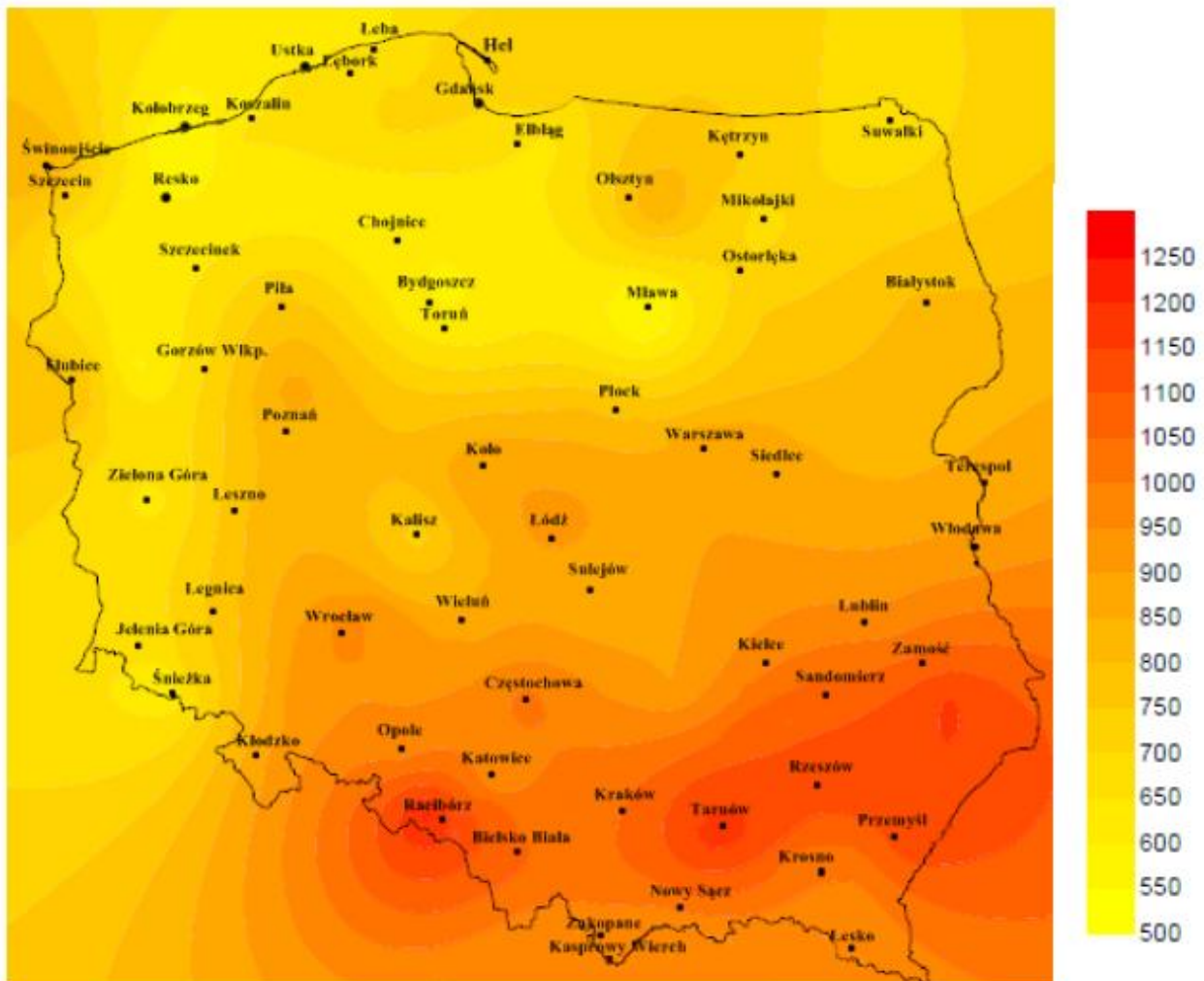
Ocenia się, że w tym kontekście największe oddziaływanie na klimat będzie miało miejsce na terenach gminy w bezpośrednim sąsiedztwie miasta Aleksandrów

Kujawski oraz w rejonach węzłów komunikacyjnych. W celu zminimalizowania oddziaływania na klimat, zaleca się podejmowanie stosownych rozwiązań w planach miejscowych, w których zawarte będą bardziej szczegółowe rozwiązania mogące mieć realny wpływ na klimat.

Na terenie gminy dopuszczono lokalizację elektrowni słonecznych, a w ograniczonym zakresie elektrowni wiatrowych, o czym wspomiano już we wcześniejszych rozdziałach.

Elektrownie słoneczne, oparte na lokalizacji instalacji fotowoltaicznych, także przyczyniają się do poprawy jakości klimatu poprzez produkcję energii z odnawialnego źródła – energii słonecznej. Panele słoneczne podczas pracy nie emitują dwutlenku węgla, tlenków siarki ani azotu, zastępując konwencjonalne elektrownie węglowe. Duże farmy fotowoltaiczne mogą mieć lokalny, niewielki wpływ na mikroklimat (np. cień, zmiana wilgotności gleby), jednak w skali globalnej ich bilans jest pozytywny. Warunki dla rozwoju energetyki w województwie kujawsko-pomorskim są korzystne, co przedstawia poniższa mapa:

Ryc. 2 Średnie roczne usłonecznienie w Polsce

Źródło: Mapa usłonecznienia w Polsce, Projekt „Czysta energia” 2015, Akademia Pomorska w Słupsku oprac.: Paulina Śmierchalska, Maciej Chmielowiec

W projekcie planu dopuszczono lokalizacje elektrowni wiatrowych na terenach, na których zlokalizowane są one aktualnie, co ma umożliwić ewentualną jej odbudowę w tym samym miejscu w przypadku awarii lub wyeksploatowania instalacji. Z uwagi na fakt, że według aktualnego stanu prawnego lokalizacja elektrowni wiatrowych odbywa się wyłącznie na podstawie planu miejscowego, jej potencjalne oddziaływanie należy określić na etapie tego dokumentu – który określi dokładną lokalizację, jak i parametry.

W związku z dopuszczonymi lokalizacjami terenów elektrowni wiatrowych, i elektrowni słonecznych należy podkreślić, że są to jedynie dopuszczalne profile funkcjonalne – na dalszym etapie prowadzenia polityki planistycznej gmina zadecyduje o zasadności lokalizacji ww. inwestycji, poprzedzając je analizą

środowiskową. W związku z ogólnym charakterem omawianego dokumentu brak jest możliwości przesądzenia na tym etapie o ewentualnym wpływie na środowisko.

9.8. Zasoby naturalne:

Na terenie gminy Aleksandrów Kujawski występują kopaliny pospolite – kruszywa naturalne (piaski i żwiry), stanowiące surowiec dla budownictwa i drogownictwa oraz surowce ilaste ceramiki budowlanej (głina), mające zastosowanie do produkcji wyrobów grubościennych i ceramiki czerwonej. W celu umożliwienia wydobycia kopalin z ww. złóż, na terenie gminy wyznaczono strefy górnictwa umożliwiające w przyszłości powierzchniową eksploatację złóż. Eksploatacja złóż powinna odbywać się zgodnie z wydanymi koncesjami, a późniejsza rekultywacja uwzględniać ustalony kierunek. Wydobycie kopaliny ze złoża zmienia właściwie w sposób nieodwracalny rzeźbę terenu i krajobraz.

9.9. Zabytki:

Plan ogólny, w uwarunkowaniach rozwoju gminy, uwzględnia obiekty i obszary zabytkowe, w większości przypadków ustalając strefę planistyczną zgodnie z aktualnym sposobem użytkowania obiektu lub obszaru zabytkowego. Wyznaczone strefy planistyczne i gminne standardy urbanistyczne na terenach, na których zlokalizowane są zabytki, nie wprowadzają ustaleń mogących negatywnie na nie oddziaływać. Wyznaczone w planie strefy funkcjonalne zostały zaprojektowane tak, aby nie powodowały kolizji ani uciążliwości dla obiektów zabytkowych i dóbr materialnych.

Doprecyzowane zasady ochrony zabytków powinny zostać zdefiniowane w miejscowych planach.

10. Oddziaływania skumulowane

Ze względu na generalny charakter planu ogólnego oraz brak lokalizacji konkretnych przedsięwzięć, brak jest możliwości oceny znaczących oddziaływań skumulowanych na środowisko ani na obszary Natura 2000. Ponadto, plan ogólny nie odnosi się wprost do możliwości lokalizacji na terenie gminy przedsięwzięć

mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Z tego powodu, na etapie sporządzenia planu ogólnego nie jest możliwe określenie potencjalnych oddziaływań na poszczególne komponenty środowiska, w tym oddziaływań skumulowanych. W przypadku realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w konsekwencji uchwalonego planu ogólnego, wpływ danej inwestycji na środowisko zostanie przeanalizowany na etapie decyzji środowiskowej lub strategicznej oceny oddziaływania na środowisku w związku z opracowaniem planu miejscowego.

11. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru.

Plan ogólny, jak już wspomniano, jest dokumentem o charakterze strategicznym i kierunkowym, który nie przesądza o lokalizacji ani parametrach konkretnych przedsięwzięć.

Zapobieganie negatywnym oddziaływaniom na środowisko realizowane jest poprzez przyjęte w projekcie planu ogólnego ustalenia, w szczególności:

- wyznaczenie obszarów uzupełnienia zabudowy umożliwiających kontrolowany rozwój zabudowy i minimalizujących presję na środowisko związaną z rozpraszaniem się zabudowy;
- wyznaczenie stref planistycznych z zabudową w obrębie istniejących i rozwijających się struktur osadniczych, w nawiązaniu do dominujących funkcji obszarów, a także uwarunkowań przyrodniczych i antropogenicznych;
- ustalenie parametrów urbanistycznych mających na celu kontrolowane i spójne kształtowanie zabudowy i zagospodarowania terenów;
- ograniczanie zabudowy na terenach otwartych poprzez wskazanie stref otwartych,
- zachowanie terenów pełniących funkcje przyrodnicze,
- ochronę obszarów szczególnego zagrożenia powodzią.

Z uwagi na cel i charakter dokumentu jakim jest plan ogólny, rozwiązania zapobiegające negatywnym skutkom mogących być rezultatem realizacji

projektowanego dokumentu, tożsame są z **rozwiązaniami ograniczającymi** ww. skutki, ponieważ jako działania ograniczające również należy wskazać: zachowania naturalnych dolin cieków, wykluczenie z zabudowy terenów zalewowych, ochronę lokalnych korytarzy ekologicznych, koncentrację zabudowy czy ograniczenie przekształcania terenów rolnych.

Ze względu na charakter planu ogólnego **nie wskazuje się konkretnych działań kompensacyjnych**. Ewentualna konieczność zastosowania kompensacji przyrodniczej będzie rozstrzygana na dalszych etapach planowania przestrzennego lub w ramach procedur oceny oddziaływania na środowisko dla konkretnych przedsięwzięć.

12. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie.

W przypadku planu ogólnego, jako dokumentu o charakterze strategicznym dla gminy, analiza rozwiązań alternatywnych powinna odnosić się do zasad kształtowania struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy, a nie lokalizacji konkretnych przedsięwzięć – gdyż o takich plan ogólny nie przesądza. Analiza rozwiązań alternatywnych została przeprowadzona w odniesieniu do:

- podziału na strefy planistyczne,
- ustalonych gminnych standardów urbanistycznych.

Wariant zerowy – brak realizacji planu ogólnego: w tym przypadku nastąpi blokada rozwoju przestrzennego gminy, ponieważ brak uchwalonego planu ogólnego uniemożliwia opracowywanie planów miejscowych i wydawanie decyzji o warunkach zabudowy.

Wariant alternatywny – zakłada dopuszczenie szerszego zakresu rozwoju zabudowy, poprzez wyznaczenie większej ilości terenów usługowych i gospodarczych. Zwraca się uwagę, że zasięg stref z zabudową mieszkaniową został wyznaczony w planie ogólnym zgodnie z maksymalnym zakresem przewidzianym przepisami. W wariantcie alternatywnym nie zmieniałaby się zatem chłonność stref z zabudową mieszkaniową, czyli ich względna ilość, a jedynie ich lokalizacja, ale również tylko w ograniczonym zakresie, gdyż lokalizacja tych stref jest ściśle związana funkcjami mieszkaniowymi wyznaczonymi w planach miejscowych oraz z obszarami uzupełnienia zabudowy.

Potencjalne skutki środowiskowe tego wariantu obejmowałyby:

- zwiększenie powierzchni trwałych przekształceń gleb,
- wzrost uszczelnienia powierzchni i presji na zasoby wodne,
- wzrost oddziaływań komunikacyjnych,
- wzrost hałasu.

Wariant ten należy ocenić jako mniej korzystny dla środowiska, gdyż zakłada większą intensywność zainwestowania i większe przekształcenia środowiska.

Wariant przyjęty w analizowanym projekcie planu ogólnego ocenia się jako optymalny w kontekście balansu między rozwojem miasta a presją środowiskową, gdyż zakłada:

- koncentrację zabudowy w obrębie istniejących struktur osadniczych,
- ograniczenie rozlewania zabudowy na tereny otwarte,
- zachowanie i kształtowanie systemów zieleni, w tym ochronę terenów cennych przyrodniczo.

Ostateczny wariant stanowi jednocześnie wersję spójną z dokumentami wyższego szczebla – m.in. Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa, audytem krajobrazowym, ale także z innymi dokumentami gminnymi o charakterze strategicznym, w szczególności ze Strategią Rozwoju Gminy.

13. Streszczenie w języku niespecjalistycznym.

Przedmiotem opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko projektu planu ogólnego gminy Aleksandrów Kujawski.

Prognoza oddziaływania na środowisko to dokument, którego celem jest ocena, czy przyjęte ustalenia planu ogólnego mogą w przyszłości oddziaływać na środowisko oraz czy zaproponowane rozwiązania są zgodne z zasadami ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju.

Ocena oddziaływania na środowisko została przeprowadzona na poziomie odpowiednim do charakteru planu ogólnego. Oznacza to, że nie analizowano oddziaływań konkretnych inwestycji, lecz oceniano potencjalne skutki środowiskowe wynikające z ogólnych kierunków rozwoju przestrzennego.

W prognozie uwzględniono m.in.:

- istniejący stan środowiska na terenie gminy,
- możliwe zmiany zagospodarowania przestrzennego,

PLAN OGÓLNY GMINY ALEKSANDRÓW KUJAWSKI
PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

- potencjalne oddziaływania na poszczególne elementy środowiska,
- zgodność planu z dokumentami strategicznymi w zakresie ochrony środowiska.

Analiza dokumentu pod kątem oddziaływania na środowisko wykazała, że projekt planu ogólnego gminy Aleksandrów Kujawski został opracowany w zgodzie z zasadami zrównoważonego rozwoju, z poszanowaniem lokalnych uwarunkowań przyrodniczych, przestrzennych, gospodarczych i społecznych.

Ustalenia planu ogólnego w zakresie wyznaczenia stref planistycznych, określenia gminnych standardów urbanistycznych oraz wskazania obszarów uzupełnienia zabudowy porządkują strukturę przestrzenną gminy i ograniczają rozpraszanie zabudowy, jednakże wskazuje się, że realizacja ustaleń planu ogólnego może w przyszłości może prowadzić do zmian w sposobie użytkowania terenu, głównie w związku z rozwojem zabudowy na terenach dotąd niezainwestowanych. Oddziaływania te będą jednak miały charakter pośredni, a ich rzeczywista skala będzie zależna od szczegółowych rozwiązań przyjmowanych na dalszych etapach planowania przestrzennego.

Plan ogólny zawiera rozwiązania uwzględniające potrzeby ochrony środowiska, takie jak: koncentracja zabudowy w istniejących strukturach funkcjonalno-przestrzennych, ograniczanie rozlewania zabudowy na tereny otwarte, zachowanie terenów przyrodniczych. Rozwiązania te są jednocześnie rozwiązaniami, które mają zapobiegać powstawaniu negatywnych oddziaływań na środowisko. Ewentualne szczegółowe działania ochronne lub kompensacyjne będą rozpatrywane na dalszych etapach realizacji planu, w szczególności przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Na terenie gminy występują obszary objęte ochroną w ramach sieci Natura 2000 i ustawy o ochronie przyrody. W prognozie stwierdzono, że realizacja ustaleń planu ogólnego gminy Aleksandrów Kujawski nie powinna powodować znaczących negatywnych oddziaływań na środowisko.

W prognozie przeanalizowano rozwiązania alternatywne oraz zgodność ustaleń planu z dokumentami na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym.

PLAN OGÓLNY GMINY ALEKSANDRÓW KUJAWSKI
PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Jako metodę oceny skutków realizacji projektu planu ogólnego wskazuje się monitoring oparty na analizie dostępnych danych, w tym dokumentów planistycznych oraz informacji pochodzących z państwowego monitoringu środowiska.

OŚWIADCZENIE

Niniejszym oświadczam, że jako autor prognozy oddziaływania na środowisko projektu **planu ogólnego gminy Aleksandrów Kujawski** spełniam wymagania, o których mowa w art. 74a ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r. poz. 670).

Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

Emilia Stachowiak

26.05.2026 r.

.....
Data i podpis autora prognozy